

“ฉบับพิเศษ เนื่องในวันพี”

ข่าวเบติบัณฑิตยสภา

ศูนย์ประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา / THE BAR ASSOCIATION INFORMATION CENTER

เดือนสิงหาคม ๒๕๖๐ ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๓๓๓ ■ โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๐, ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๑-๗

<http://www.thethaibar.or.th>

ข้าพระบาท “เนติบัณฑิต”
จงรักและภักดี
รักแม่ของแผ่นดิน
รักแม่มีเคลือบคลาญ
เป็นดวงใจของผองชน
ศิลปาชีพทรงดำรง
โอบอุ้มผองทวยราษฎร์
เปลื้องทุกข์ประชาไทย
ขอทรงปราศจากทุกข์
โพลภัยมิแผ้วพาน

เขต “สิริกิติ์” มหาราชินี
ทั้งชีวิตวางวาย
มอบดวงจิตไม่กลับกลาย
ตราบวันตายยังมั่นคง
งามเลิศล้ำยังยืนยง
และเสริมส่งตลอดไป
กอบกู้ชาติจนเกรียงไกร
ให้สดใสและชื่นบาน
เกษมสุขทุกวันวาร
ทรงสำราญชั่วกาลเทอญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ในนามคณะผู้บริหารและพนักงานเนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์
ประพันธ์โดย ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหากุณ

คำปราศรัย

ของ

นายวีระพล ตั้งสุวรรณ

ประธานศาลฎีกา

ในฐานะนายกเนติบัณฑิตยสภา

เนื่องในวันรพี ๗ สิงหาคม ๒๕๖๐

นักกฎหมายและประชาชนที่เคารพรักทุกท่าน

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ทรงมีพระคุณต่อวงการนิติศาสตร์ในประเทศไทย และวงการกฎหมายไทยอย่างหาที่สุดมิได้ พระองค์ทรงวางรากฐานในการปฏิรูประบบกฎหมายไทยและระเบียบการศาลยุติธรรม ของประเทศจนมีความเป็นปึกแผ่น ทรงมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายลักษณะอาญา ซึ่งเป็นประมวลกฎหมาย ฉบับแรกของประเทศ และกฎหมายอื่น ๆ อีกหลายฉบับ เป็นผลให้ตัวบทกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมเจริญก้าวหน้าทัดเทียม นานาอารยประเทศ พระองค์ทรงมีสายพระเนตรอันยาวไกลเล็งเห็นถึงความสำคัญของคุณค่าการด้านกฎหมายที่ต้องปฏิบัติงาน ในราชการศาลและกระบวนการยุติธรรม ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า จึงทรงสถาปนาโรงเรียน กฎหมายขึ้นในปีพุทธศักราช ๒๔๔๐ และในปลายปีนั้นเองทรงจัดให้มีการสอบไล่เนติบัณฑิตเป็นรุ่นแรก ด้วยพระเกียรติคุณ อันสุดจะพรรณนา ทำให้ประชาชนและเหล่านักกฎหมายทั่วแผ่นดินสยามร่วมกันถวายพระสมัญญานามว่า “พระบิดาแห่งกฎหมาย ไทย”

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ สิ้นพระชนม์เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๖๓ ยังความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงแก่ประชาชนชาวไทยและนักกฎหมายทั้งหลาย โดยเหตุที่พระองค์ท่านทรงมีพระวิริยะ อุตสาหะเป็นล้นพ้นในการวางรากฐานให้ประเทศไทยพร้อมด้วยความเจริญอย่างมีระเบียบแบบแผน โดยเฉพาะทรงมีพระทัย มุ่งมั่นที่จะสร้างความเจริญให้แก่วงการนิติศาสตร์ไทย และเพื่อเป็นการรำลึกและสำนึกในพระกรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน เหล่านักกฎหมายไทยจึงเรียกรวมกัน ๗ สิงหาคม ของทุกปีว่าเป็น “วันรพี”

ในโอกาสที่ “วันรพี” ได้เวียนมาบรรจบอีกวาระหนึ่ง ผมขอเชิญชวนทุกท่านน้อมรำลึกถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ของพระองค์ ท่าน ร่วมตั้งปณิธานว่าจะดำรงตนให้อยู่ในสัมมาปฏิบัติ และจะดำเนินตามรอยพระบาทของพระบิดาแห่งกฎหมายไทยในการ รับใช้ประชาชนชาวไทยและประเทศชาติสืบไป

“พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์”

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ พระผู้มีพระกรุณาธิคุณอย่างใหญ่หลวงต่อประชาชนชาวไทยทั้งปวง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่นักกฎหมายไทย เพื่อเป็นการเผยแพร่พระเกียรติคุณและเป็นการน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ จึงขออัญเชิญพระประวัติของพระองค์ท่าน เพื่อเป็นการเผยแพร่พระเกียรติคุณ ดังต่อไปนี้

ประสูติ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ทรงมีพระนามเดิมว่าพระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ เป็นพระราชโอรสองค์ที่ ๑๔ ในสมเด็จพระปิยมหาราช พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ซึ่งประสูติแต่เจ้าจอมมารดาตลับ ประสูติ ณ วันพุธขึ้น ๑๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีมะจุลศักราช ๑๒๓๖ ตรงกับวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๑๗ พระองค์ทรงเป็นต้นราชสกุล รพีพัฒน์

การศึกษา

เมื่อพระชนมายุได้พอสมควร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

องค์สมเด็จพระบรมชนก ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ ทรงเข้าศึกษาภาษาไทยเป็นครั้งแรกในสำนักพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เมื่อได้ทรงผ่านการศึกษาร้อยเป็นเบื้องต้นแล้วได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ทรงเข้าศึกษาภาษาอังกฤษขึ้นต้นในสำนักครูรามสามิ และในพุทธศักราช ๒๔๒๖ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ทรงเข้าศึกษาภาษาไทยอยู่ในสำนักพระยาโอรสทวารวจิก (แก่น) เปรียญ ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๔๒๗ ทรงเข้าศึกษาในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ โดยมีเจ้าพระยามรราช (ปั้น สุขุม) เป็นครูสอนพระองค์ทรงมีความรู้แตกฉานในการเล่าเรียนเป็นที่พอใจของเจ้าพระยามรราชครูผู้สอนเป็นอย่างดี

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาของพระราชโอรส ดังนั้นพระองค์จึงมีพระราชปณิธานแน่วแน่ที่จะส่งพระราชโอรสทุกพระองค์ไปทรงศึกษาต่างประเทศด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ พร้อมทั้งทรงวางแผนการศึกษาให้แก่บรรดา

* อัยการพิเศษฝ่าย สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายประเมินผล สำนักงานวิชาการ, อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา, บรรณาธิการจุลสารชาวเนติบัณฑิตยสภา ผู้เรียบเรียง
** นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา เดือน สิงหาคม ๒๕๖๐ ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๓๓๗

สารบัญ

- ๒ ถวายพระพร ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐
- ๓ คำปราศรัยเนื่องในวันรพี
- ๔ เนื่องจากปก
- ๗ ปัญหาจากข้อหารือกฎหมายที่น่าสนใจ
- ๑๐ คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ
- ๑๑ เจาะฎีกาเด่น
- ๑๓ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย
- ๑๕ บทความเรื่อง “โฉมใหม่ของศาลรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐”
- ๑๘ สัมภาษณ์พิเศษ “นายกฤษฎา จันทร์มาจรัส” เนติบัณฑิตที่สอบไล่ได้ลำดับที่ ๑ สมัยที่ ๖๙ ปีการศึกษา ๒๕๕๙
- ๒๐ ข้อสอบพร้อมคำตอบในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการใน ตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๕๘ (สนามใหญ่) วิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง วันอาทิตย์ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๙ ข้อ ๘ (เผยแพร่โดยได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด)
- ๒๒ มุมข่าว
- ๒๓ ข่าวเนติบัณฑิตยสภา
- ๒๔ บรรณาธิการแถลง

คณะผู้จัดทำ อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ **ที่ปรึกษา** นายชัยวัฒน์ เกตุปริชาสวัสดิ์ **ประธานฝ่ายอำนวยการ** นายสัตยา อรุณธำ **รองประธานฝ่ายอำนวยการ** นายไพฑูริ ศรีชษฐไกรกุล ● **นายกฤษฎา บุญสมมิตร** **ฝ่ายอำนวยการ** นายสุรพันธ์ ทิมกระจ่าง ● นายปรเมศวร์ อินทรชุมนุม ● นายมันเกียรติ ธนวิจิตรพันธ์ ● นางศิริอร เทชะบำรุง มณีนินธุ์ ● นายพงศ์พิเชษฐ์ จันทร์พรกกิจ ● นายโกศลวัฒน์ อินทุจันทร์ยง ● นายวัชรินทร์ ภาณุรัตน์ ● นางสุจิตรา สำราญสุข **กองบรรณาธิการ บรรณาธิการ** นางศิริอร เทชะบำรุง มณีนินธุ์ **ผู้ช่วยบรรณาธิการ** ผศ.ดร.สมหมาย จันทร์เรือง ● นายนิรันดร์ วุฒิวัฒน์ ● นายมนต์ชัย ชนินทรสิลา ● นายวัชรินทร์ ภาณุรัตน์ ● นายสุทธิ สุขยั้ง ● นายอำนาจ เนตยสุภา ● นางสาวมาติกา ธนเดชกุล ● นางปฐมณ เดชเดโช ● นายไตรวิจิตร ตูจินดา **ฝ่ายดำเนินการ** นางพรพรรณ แดงอ่อน ● นายสิทธิฤทธิ์ ไสวัณณะ ● นางวาสนา เกตุแห่ง **การเงิน** นางกฤติญา โพธิ์งาม **ทะเบียน จัดส่ง** นางฉวีชา โชคชัยมาตล

พระราชโอรสไว้อย่างครบถ้วน เพื่อสนองความต้องการของบ้านเมืองอย่างตรงเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา การทูต การทหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านกฎหมาย ซึ่งนับว่าจำเป็นสำหรับบ้านเมืองในยุคนั้น ดังนั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการพระราชพิธีโสกันต์ ซึ่งพระเจ้าลูกยาเธอที่มีพระชนมายุถึงกำหนดโสกันต์ได้ คือ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ และพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงปราจิณกิติบดี เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๔๒๗ ส่วนพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดชนั้น โสกันต์ต่อมาภายหลัง เนื่องจากทั้ง ๔ พระองค์จะต้องเสด็จไปทรงศึกษา ณ ต่างประเทศ

ทรงศึกษา ณ ประเทศอังกฤษ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ทรงเข้าศึกษาชั้นมัธยมในกรุงลอนดอนเป็นเวลา ๓ ปี เมื่อสำเร็จการ

ศึกษาชั้นมัธยมแล้วพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้พระองค์ศึกษาวิชาการฝ่ายพลเรือน พระองค์ทรงเลือกเรียนวิชากฎหมาย เหตุที่ทรงเลือกวิชากฎหมายก็เนื่องจากเมืองไทยในเวลานั้นมีศาลกงสุลฝรั่งชาวยุโรปและอเมริกามีอำนาจในประเทศไทย ซึ่งยากแก่การปกครอง จึงมีพระทัยตั้งมั่นที่จะพยายามขอเลิกอำนาจศาลกงสุลต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ประเทศของเรามีเอกราชทางการศาลอย่างแท้จริง จึงทรงเลือกศึกษาวิชากฎหมายเพื่อจะได้กลับมาพัฒนากฎหมายของบ้านเมือง กับพัฒนาผู้พิพากษาและราชการศาลยุติธรรมให้ดีขึ้นเพื่อต่างชาติจะไต่ยอมรับนับถือและยอมอยู่ใต้อำนาจของศาลไทย เสด็จในกรมฯ ทรงมีพระสติปัญญาเฉลียวฉลาดมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ทรงแสดงพระปรีชาสามารถสอบผ่านเข้าเรียน ณ สำนักโครสต์เจอร์ช มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดได้เมื่อพระชันษาได้ ๑๗ พรรษา คราวแรกมหาวิทยาลัยไม่ยอมรับเข้าศึกษาอ้างระเบียบว่าพระองค์จะศึกษาได้ต้องมีพระชันษา ๑๘ พรรษา แต่ต้องจำนนด้วยเหตุผลที่พระองค์ท่านดำรัสว่า “คนไทยนั้นเกิดง่ายตายเร็ว” ดังนั้นจึงทดลองให้พระองค์สอบไปอีกครั้ง ซึ่งก็ทรงสอบไล่ได้ในที่สุด พระองค์ทรงพระอุตสาหะเอาพระทัยใส่เป็นอย่างมาก สอบไล่ผ่านทุกวิชา ได้รับปริญญา B.A. ชั้นเกียรตินิยม ภายในเวลา ๓ ปี เป็นที่พอพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงยิ่งนักถึงกับทรงเรียกเสด็จในกรมฯ ว่า “เฉลียวฉลาดรพี”

พระกรณียกิจ

เมื่อเสด็จกลับมาถึงสยามประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๔๓๗ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้พระองค์ทรงรับราชการในออฟฟิศราชเลขาธิการ (สำนักเลขานุการ) ในปี พ.ศ. ๒๔๓๙ โปรดเกล้าฯ ให้เสด็จในกรมฯ ทรงจัดตั้งศาลในมณฑลอยุธยาเป็นแห่งแรก ทรงตัดสินคดีที่พึ่งด้วยพระองค์เองโดยความรวดเร็วและยุติธรรม ปรากฏพระปรีชาสามารถเป็นที่นิยมยินดีทั่วไปในหมู่ประชาชนมณฑลนั้น นอกจากนั้น ก็ได้มีการจัดตั้งศาลมณฑลนั้นและศาลมณฑลต่าง ๆ อีกหลายแห่ง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ประกาศ

ตั้งให้เสด็จในกรมฯ เป็นเสนาบดีพระกระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๓๙ ซึ่งขณะนั้นเสด็จในกรมฯทรงมีพระชนมายุเพียง ๒๒ พรรษาเท่านั้น เมื่อพระองค์ทรงได้รับตำแหน่งเป็นเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมแล้ว ก็ได้ทรงเริ่มจัดการแก้ไขเปลี่ยนแปลงในกระทรวงยุติธรรมให้เป็นระเบียบเรียบร้อยยิ่งขึ้น เพื่อให้เข้ารูปแบบสากลนิยม พ.ศ. ๒๔๔๐ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้เสด็จในกรมฯ เป็นประธานตรวจพระราชกำหนดบทพระอัยการแก้ไขใหม่ พระองค์ทรงเป็นกำลังสำคัญในการตรวจชำระบทพระอัยการครั้งนี้อย่างมาก โดยเฉพาะการจัดทำกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ ซึ่งเป็นประมวลกฎหมายไทยฉบับแรก หลังจากที่ประกาศใช้ประมวลกฎหมายฉบับดังกล่าวแล้ว พระองค์ยังทรงพระอุตสาหะนิพนธ์ตำราอธิบายตัวบทกฎหมายนั้นให้กระจ่างชัดเพื่อสะดวกแก่การศึกษาและตีความให้ตรงกับเจตนารมณ์ของผู้ร่างเดิม

ในปี พ.ศ. ๒๔๔๑ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสด็จในกรมฯเป็นกรรมการตรวจตัดสินความฎีกา คณะกรรมการชุดนี้มีชื่อว่า “ศาลกรรมการฎีกา” ทำหน้าที่เป็นศาลสูงสุดของประเทศแต่ไม่สังกัดกระทรวงยุติธรรม และในภายหลังได้กลายเป็นศาลฎีกา ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๔๒ เสด็จในกรมฯ ทรงได้รับพระราชทานพระสุพรรณบัฏเป็นกรมหมื่นราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ตามโบราณประเพณีของไทยสำหรับพระองค์เจ้าพระองค์ใดที่บำเพ็ญคุณงามความดีอันเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติเป็นนอกประการ จะได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาเป็นพระองค์เจ้าต่างกรม

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๓ เสด็จในกรมฯ ได้ทรงดำริจัดตั้งกองพิมพ์ลายนิ้วมือขึ้นที่กองเลขุโทษได้ทรงสอนวิธีการตรวจเส้นลายมือ และวิธีเก็บพิมพ์ลายมือสำหรับตรวจพิมพ์ผู้ต้องหาในคดีอาญา เพื่อให้เป็นหลักฐานในการเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดหลายครั้งที่ไม่ชัดหลาย ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพิสูจน์ลายนิ้วมือที่กรมตำรวจรับผิดชอบอยู่ในปัจจุบัน ครั้นถึงปี พ.ศ. ๒๔๕๓ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ได้ถวายหนังสือกราบบังคมทูลลาออกจากตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม นับรวมเวลาที่ทรงดำรงตำแหน่งเป็นเวลาถึง ๑๔ ปี ตลอดเวลาเหล่านี้ได้ทรงปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มความสามารถ ในระหว่างที่ทรงดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม ทรงมีพระวิริยอุตสาหะในการทำงานเป็นอย่างดี เมื่อพระยามานวราชเสวีทูลว่า “ไม่เคยเห็นใครทำงานมากอย่างได้ฝ่าพระบาทมีพระประสงค์อย่างไร” ทรงตอบว่า “รู้ไหมว่า My Life is Service” (ชีวิตของฉันเกิดมาเพื่อรับใช้ประเทศชาติ) และทรงยกคติพจน์ของชาวอังกฤษชื่อ Kingsley ให้ท่านฟัง

โดยรับสั่งว่า พระองค์ทรงยึดถือคติพจน์นั้นเป็นหลักประจำพระองค์ คือ

“คนเราควรจะให้ แต่ไม่ควรจะขออะไรจากคนอื่น
ควรจะกินพอประมาณ ไม่ควรจะมากเกินไปถึงกับต้องกา
ควรช่วยเหลือคนอื่น ไม่ใช่เหยียบย่ำ
ควรจะได้รับใช้ ไม่ควรคิดเป็นนายคน”

ในปี พ.ศ. ๒๔๕๕ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสด็จในกรมฯ เป็นเสนาบดีกระทรวงเกษตรธิการกับให้เลื่อนพระอิสริยยศขึ้นเป็น พระเจ้าฟ้ายะเอนกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์

โรงเรียนกฎหมายและนิติบัณฑิตยสภา

การศึกษาเล่าเรียนในสมัยนั้นเป็นไปในวงแคบ ผู้ที่มีความรู้ในทางกฎหมายแทบจะนับตัวถ้วน ซึ่งผู้ใดที่จะมีความรู้ในทางกฎหมาย ก็ต้องสมัครเข้าไปรับใช้การงานของท่านเสนาบดีบ้าง ท่านผู้ใหญ่ในวงกฎหมายบ้าง เมื่อท่านเหล่านั้นเมตตาที่สั่งสอนให้ทีละเล็กทีละน้อย เสด็จในกรมฯ ทรงดำริว่า การที่จะรับราชการฝ่ายการศาล ศาลยุติธรรมให้เป็นไปด้วยดีนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีผู้รู้กฎหมายมากยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อน ซึ่งทางที่ดีที่สุดก็คือ เปิดให้มีการสอนวิชากฎหมายขึ้นให้เป็นการเผยแพร่โดยให้โอกาสแก่บุคคลที่สนใจเข้าศึกษาได้ จึงได้ทรงตั้งโรงเรียนกฎหมายขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๐ (ร.ศ. ๑๑๖) ได้ทรงพระอุทสาหัสเสวยเวลามาประทานสอนวิชากฎหมายให้แก่นักเรียนด้วยพระองค์เองแต่แรกทุกลักษณะวิชา อาทิ บุคคล, ทรัพย์สิน, ฝัวเมีย, มรดก, ฯลฯ ซึ่งในเวลาต่อมาก็ได้พิมพ์ออกเป็นวิทยาทานแก่นักศึกษาและผู้สนใจในทางกฎหมาย จนกระทั่งในปี ร.ศ. ๑๒๘ ได้มีฉบับรวบรวมพิมพ์เล็กเซอร์ลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น ๗ ลักษณะพิมพ์ออกเป็นวิทยาทาน พิมพ์ที่โรงพิมพ์กองกลุโหโซ เรียกกัว่า “เล็กเซอร์ราชบุรี” ในปี ร.ศ. ๑๒๐ (พ.ศ. ๒๔๔๔) พระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ได้ทรงจัดพิมพ์กฎหมายตราสามดวง หรือนัยหนึ่งประมวลกฎหมายจุลศักราช ๑๑๖๖ (พ.ศ. ๒๓๘๗) ขึ้นเป็น ๒ เล่ม โดยทรงเขียนคำอธิบายเพิ่มเติม ในการพิมพ์ครั้งนี้ได้ทรงตรวจชำระแก้ไขตัดทอนข้อความที่ยังคลาดเคลื่อนอยู่ให้ถูกต้องด้วย

ในปี ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑) เมื่อได้มีประกาศกระแสพระบรมราชโองการให้ใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ นอกจากจะได้ทรงเป็นกรรมการในชั้นตรวจร่างตั้งที่ได้กล่าวมาแล้ว ยังได้ทรงจัดทำอาหารหมัก และคำอธิบายตัวบทกฎหมายที่กล่าวมานั้น พร้อมกับจัดทำฉบับเทียบ ซึ่งช่วยให้สะดวกแก่การศึกษาและการแปลบทกฎหมายลักษณะนี้เป็นอย่างยิ่ง นับเป็นปัจจัยอันสำคัญซึ่งยังความสะดวกให้แก่ผู้พิพากษา อัยการและทนายความในการปฏิบัติหน้าที่เป็นอันมาก

โรงเรียนกฎหมายในสมัยนั้นจัดขึ้นเป็นกิ่งราชการคล้ายหอพระสมุดสำหรับพระนครและมีการสอบไล่เป็นเนติบัณฑิตครั้งแรกในปลายปีนั้น ซึ่งนักเรียนกฎหมายที่สอบไล่ได้ ๙ ท่านล้วนแต่เคยทำงานมาแล้ว คณะแบ่งเป็น ๒ ชั้น ชั้นที่ ๑ มี ๔ ท่าน ชั้นที่ ๒ มี ๕ ท่าน ในชั้นที่ ๑ มีผู้ได้รับเหรียญชฎีมาลาเข็มศิลปวิทยา ๑ ท่าน คือ เจ้าพระยามหิธร (ลออ ไกรฤกษ์) ได้รับยกย่องว่าเป็นเนติบัณฑิตไทยคนแรก และต่อมาก็มีการสอบไล่เป็นประจำทุกปี มีเนติบัณฑิตไทยเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทุกปี เนื่องจากโรงเรียนกฎหมายซึ่งเสด็จในกรมฯ ได้จัดตั้งขึ้นมีการศึกษาเป็นปีกแผ่น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๕ ให้ยกโรงเรียนกฎหมายขึ้นเป็นโรงเรียนหลวงอยู่ในกระทรวงยุติธรรม พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงริเริ่มพระราชทานกำเนิดเนติบัณฑิตยสภาขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗ ต่อมาเมื่อมีพระบรมราชโองการลงวันที่ ๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๗ ให้โรงเรียนกฎหมายอยู่ในความควบคุมของสภานิติศึกษา จนกระทั่งสมัยเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้ว โรงเรียนกฎหมายได้โอนไปรวมกับแผนกนิติศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖ อยู่ ๑ ปี เรียกว่า แผนกนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ พ.ศ. ๒๔๗๗ รัฐบาลจึงจัดตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองขึ้น หรือที่เรียกในปัจจุบันว่ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงได้โอนแผนกนิติศาสตร์

และรัฐศาสตร์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปดำเนินการสอนในมหาวิทยาลัยที่ตั้งขึ้นใหม่นี้แยกเป็นอิสระส่วนหนึ่งต่างหาก

ครั้นต่อมาเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๑ ทางเนติบัณฑิตยสภาได้จัดตั้งสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาขึ้นเพื่ออบรมให้นักศึกษาในทางกฎหมายได้มีความชำนาญเพิ่มเติมจากที่ได้ศึกษามาแล้วจากมหาวิทยาลัย โดยเริ่มเปิดการสอนตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๑ การศึกษาในปีแรกเรียกว่า การศึกษาระดับที่ ๑ และมีผู้สอบสำเร็จความรู้ชั้นเนติบัณฑิตได้ ๖ ท่าน ในสมัยแรกซึ่งท่านศาสตราจารย์จรัส เหมะจารุ สอบได้อันดับที่ ๑ ของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

ทรงประชวร และสิ้นพระชนม์

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๒ เสด็จในกรมฯ ทรงประชวรด้วยพระวัณโรคที่พระวิหะได้ขอพระราชทานกราบถวายบังคมลาพักราชการรักษาพระองค์ และได้เสด็จไปรักษาพระองค์ ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส จนกระทั่งสิ้นพระชนม์ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ เวลา ๒๑ นาฬิกา พระชนมายุ ๔๗ พรรษา อันนาคความโศกเศร้าเสียใจมาสู่วงการนักกฎหมายไทยยิ่งนัก พระศพของพระองค์ท่านได้รับการประกอบพิธีถวายเพลิงพระศพ ณ กรุงปารีส และได้อัญเชิญพระอัฐิเข้ามากรุงเทมหานคร เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ ในวันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ ได้มีพิธีบำเพ็ญกุศลฉลองพระอัฐิของพระองค์ โอกาสเดียวกันนั้นได้มีการจัดตั้งมูลนิธิ “รพีบุญนิธิ” ขึ้นเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ระลึกถึงพระคุณของเสด็จในกรมฯ ส่งนักกฎหมายไทยไปศึกษาต่อต่างประเทศ ซึ่งมีผู้ได้รับทุนนี้หลายท่าน เช่น ศาสตราจารย์ประมุข สุวรรณนคร เป็นท่านแรก ต่อมาก็มี ฯพณฯ ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นต้น ท่านเหล่านั้นล้วนแต่ได้ชื่อว่าเป็นนักกฎหมายชั้นอาจารย์ ได้ประกอบกรณียกิจอันเป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศไทยเป็นอย่างมาก

การศึกษาในทางวิชากฎหมายที่เป็นปีกแผ่นมาได้จนถึงทุกวันนี้ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากพระดำริ และพระอุทสาหัสวิริยะของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ด้วยพระเกียรติคุณอันสุดจะพรรณาน่าที่มีต่อประเทศชาติ และนักกฎหมายทั้งปวงเป็นอนุเคราะห์กระทำให้ประชาชนทั่วไปขนานนามพระองค์ท่านว่า “องค์บิดาแห่งกฎหมายไทย”

บรรณานุกรม

- นิกร ทัสโล : พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ พระบิดาแห่งกฎหมายไทย พิมพ์ครั้งที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๙
- กฤษฎา บุญสมิต บทความเรื่อง “พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์กับการสอนกฎหมายไทย” ข่าวนิตินิตยสภา ฉบับประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๕๙ ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๒๘๙ หน้าที่ ๗ - ๘
- ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง : บทความเรื่อง “พระบิดาแห่งกฎหมายไทยจากจดหมายเหตุ” ข่าวนิตินิตยสภา ฉบับเดือนสิงหาคม ๒๕๕๗ ปีที่ ๒๗ ฉบับที่ ๓๐๑ หน้าที่ ๘-๑๐
- พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ (พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ พระบิดาและองค์ปฐมอาจารย์ของนักนิติศาสตร์แห่งประเทศไทย), น.๕๔

ปัญหาจากข้อหาหรือ กฎหมายที่น่าสนใจ

นางลลิตา ยุติธรรมดำรง*

ข้อหาหรือเกี่ยวกับการโอนสิทธิในสัญญาให้เอกชนลงทุน ก่อสร้าง และบริหารโรงพยาบาล-มูลฝอยชุมชน**

ข้อเท็จจริง

เทศบาล น. (เทศบาลฯ) ได้ทำสัญญาให้เอกชนลงทุน ก่อสร้างและบริหารโรงพยาบาลขยะมูลฝอยชุมชน ขนาดไม่น้อยกว่า ๓๐๐ ตัน/วัน ตามสัญญาลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑ กับบริษัท พ. (บริษัทฯ) โดยบริษัทฯ มีสิทธิบริหารจัดการ โรงพยาบาลขยะมูลฝอยชุมชนเป็นระยะเวลา ๑๔ ปี ๗ เดือน มีวงเงินลงทุนรวมมูลค่าที่ดินและทรัพย์สินทั้งหมดไม่เกินหนึ่งพันล้านบาท ซึ่งต่อมาบริษัทฯ ได้ทำสัญญาโอนสิทธิดังกล่าวให้กับบริษัท อ. ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนในประเทศมาเลเซีย ตามสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องเมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๗ และบริษัทฯ ได้มีหนังสือบอกกล่าวให้เทศบาลฯ ทราบว่า บริษัทฯ ได้โอนสิทธิทั้งหมดอย่างสิ้นเชิง โดยไม่มีเงื่อนไขและมีอาจเพิกถอนได้มีผลบังคับทันทีตั้งแต่วันที่ทำสัญญาโอนสิทธิ ดังกล่าว เพื่อเป็นประกันการปฏิบัติตามสัญญาและชำระหนี้มี ประกันอย่างต่อเนื่อง โดยขอให้เทศบาลฯ รับทราบและยืนยันว่า เห็นชอบกับข้อกำหนดในหนังสือบอกกล่าวการโอนนี้ด้วยการลงนามและส่งคืนหนังสือตอบรับทราบ ซึ่งเทศบาลฯ พิจารณาเห็นว่าการโอนสิทธิระหว่างบริษัท พ. กับบริษัท อ. อาจก่อให้เกิดภาระหน้าที่ที่เทศบาลฯ จะต้องปฏิบัติเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในสัญญา โดยในสัญญามีได้กล่าวถึง เรื่องการโอนสิทธิไว้ แต่อย่างไร

ข้อหาหรือ

เทศบาลฯ จึงขอหาหรือว่า การให้ความยินยอมตามสัญญาโอนสิทธิจะมีผลบังคับหรือผูกพันเทศบาลฯ ตามกฎหมายเป็นประการใด และหากเทศบาลฯ ไม่ให้ความยินยอม จักทำได้หรือไม่ และในกรณีนี้เทศบาลฯ ควรปฏิบัติเช่นใด

คำวินิจฉัย

สำนักงานอัยการสูงสุด มีความเห็นว่า สัญญาโอนสิทธิ เรียกร้องฯ ที่ทำขึ้นระหว่างบริษัท พ. ผู้โอน กับบริษัท อ. ผู้รับ โอน นอกจากการโอนสิทธิเรียกร้องในรายรับและเงินทั้งหลาย ให้แก่บริษัท อ. แล้ว ในสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องฯ ข้อ ๒.๑ (ก) (๓) ยังได้กำหนดว่าให้โอนสิทธิทั้งหมดในการยกเลิกสัญญา โครงการหรือตกลงที่จะยกเลิกสัญญาโครงการของบริษัท พ. ซึ่งมีใช้สิทธิเรียกร้อง แต่เป็นการใช้สิทธิยกเลิกสัญญาของบริษัท พ. ให้แก่บริษัท อ. และนอกจากนี้ในสัญญาข้อ ๒.๒ (ก) (๑) (๒) ยังได้กำหนดให้บริษัท พ. โอนสิทธิและหน้าที่อื่น ๆ ทั้งหมด

นอกเหนือจากที่ได้กล่าวไว้ในสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องฯ ข้อ ๒.๑ และเห็นชอบให้บริษัท อ. อาจจะทำให้ผู้อื่นเข้ามาเป็นผู้ สัญญาแทนบริษัท พ. และบริษัท อ. อาจโอนสิทธิให้แก่ผู้รับ สิทธิได้อีกด้วย ซึ่งข้อกำหนดในสัญญาดังกล่าวมีลักษณะ เป็นการแปลงหนี้ใหม่ด้วยเปลี่ยนตัวลูกหนี้ตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๕๐ ซึ่งจะต้องมีการตกลง ทำสัญญากันระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้คนใหม่ หาใช่แต่เพียงการ แจ้งการโอนให้เทศบาลฯ ทราบ ดังนั้น สัญญาโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวจึงไม่มีผลผูกพันเทศบาลฯ แต่อย่างไร และหาก เทศบาลฯ ให้ความยินยอมให้บริษัท อ. เป็นผู้รับโอนสิทธิตาม สัญญาก็จะมีผลผูกพันเทศบาลฯ และกรณีถือเป็นการแก้ไข เปลี่ยนแปลงคู่สัญญาภายหลังจากที่ได้ลงนามแล้ว แต่เนื่องจาก สัญญาให้เอกชนลงทุนก่อสร้างและบริหารโรงพยาบาลขยะ มูลฝอยชุมชนฯ นี้ เข้าลักษณะเป็นสัญญาให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการ ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการ ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๖ การแก้ไขสัญญานี้จึงต้องดำเนินการตาม มาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วย

หมายเหตุ

๑. พระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการ ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๔ กำหนดนิยามไว้ดังนี้ “กิจการของรัฐ” หมายความว่า กิจการที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) กิจการที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงาน อื่นของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหน่วยใดหน่วยหนึ่ง หรือหลายหน่วยรวมกันมีอำนาจหน้าที่ต้องทำตามกฎหมาย

(๒) กิจการที่จะต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติหรือ ทรัพย์สินของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหน่วยใดหน่วยหนึ่งหรือหลาย หน่วยรวมกัน

“ร่วมลงทุน” หมายความว่า ร่วมลงทุนกับเอกชนไม่ว่า โดยวิธีใดหรือมอบให้เอกชนลงทุนแต่ฝ่ายเดียว โดยวิธีการ อนุญาต หรือให้สัมปทาน หรือให้สิทธิไม่ว่าในลักษณะใด

มาตรา ๗ บัญญัติว่า “พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับ แก่การให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ เว้นแต่ การให้ สัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมและการให้ประทาน บัตรตามกฎหมายว่าด้วยแร่

* อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษาทนายความ สำนักงานอัยการสูงสุด

** สำนวนข้อหาหรือสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษาทนายความ เลขรับที่ พ.๒๕/๒๕๕๔

ในกรณีที่เกิดการของรัฐในเรื่องใดมีกฎหมายกำหนด กระบวนการพิจารณาการให้เอกชนร่วมลงทุนและการกำกับดูแลและติดตามผลการดำเนินโครงการไว้อย่างเพียงพอแล้ว จะตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อยกเว้นไม่ให้นำพระราชบัญญัตินี้ มาใช้บังคับแก่การให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐในเรื่อง นั้นก็ได้”

มาตรา ๒๓ บัญญัติว่า “โครงการที่มีมูลค่าตั้งแต่หนึ่ง พันล้านบาทขึ้นไปหรือมูลค่าที่กำหนดเพิ่มขึ้นโดยกฎกระทรวง ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัตินี้^๑

หลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณมูลค่าของโครงการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด”

เทศบาล เป็นหน่วยงานราชการประเภทองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการกำจัดขยะมูลฝอยภายในเขตรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๕๐ และ มาตรา ๕๓ การนำเอากิจการของรัฐในหน้าที่ไปจ้างเหมา เอกชนให้ดำเนินการแทนและให้สิทธิกำจัดขยะมูลฝอยแก่ เอกชนโดยมีกำหนดระยะเวลา จึงเข้าลักษณะเป็นการที่เอกชน ร่วมลงทุนในกิจการของรัฐและต้องดำเนินการตามพระราช บัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๓ แม้โครงการจ้างเหมาเอกชนกำจัด ขยะมูลฝอยของเทศบาลมีวงเงินลงทุนไม่เกินหนึ่งพันล้านบาท แต่ก็ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการนโยบาย การให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ เรื่อง หลักเกณฑ์และ วิธีการให้เอกชนร่วมลงทุนในโครงการที่มีวงเงินมูลค่าต่ำกว่า ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติการให้เอกชน ร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๖ พ.ศ. ๒๕๕๙ ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๙ กอปรกับได้มีหนังสือกระทรวง มหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๑.๔/ว ๓๗๓๘ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๑.๔/ว ๗๕๗๘ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ซึ่ง แจ้งข้อกำหนด ขั้นตอนการพิจารณาโครงการให้เอกชนร่วม ลงทุนในกิจการของรัฐ (กรณีโครงการกำจัดขยะมูลฝอยของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) เพื่อให้หน่วยราชการในสังกัด ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายและประกาศที่กำหนด ไว้ชัดเจนแล้ว ดังนั้น เทศบาลฯ ต้องดำเนินการตามขั้นตอน ของกฎหมายและระเบียบดังกล่าวให้ครบถ้วนด้วย (ข้อหารือ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษาทนายความ ที่ ห. ๑๐๐/๒๕๕๙)

๒. การแปลงหนี้ใหม่ **ประมวลกฎหมายแพ่งและ พณิชย์ มาตรา ๓๔๙** บัญญัติว่า

“**มาตรา ๓๔๙** เมื่อคู่กรณีที่เกี่ยวข้องได้ทำสัญญาเปลี่ยน สิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้ไซ้ ท่านว่าหนี้นั้นเป็นอันระงับ

สิ้นไปด้วยแปลงหนี้ใหม่

ถ้าทำหนี้มีเงื่อนไขให้กลายเป็นหนี้ปราศจากเงื่อนไขก็ดี เพิ่มเติมเงื่อนไขเข้าในหนี้ปราศจากเงื่อนไขก็ดี เปลี่ยน เงื่อนไขก็ดี ท่านถือว่าเป็นอันเปลี่ยนสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่ง หนี้นั้น

ถ้าแปลงหนี้ใหม่ด้วยเปลี่ยนตัวเจ้าหนี้ ท่านให้บังคับด้วย บทบัญญัติทั้งหลายแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยโอนสิทธิ เรียกร้อง”

การแปลงหนี้ใหม่ เป็นการระงับหนี้อย่างหนึ่ง โดยหนี้ เดิมระงับไปแล้วมีหนี้ใหม่มาแทนหนี้เก่า ซึ่งหนี้เดิมจะระงับก็ ต่อเมื่อหนี้ใหม่ได้เกิดขึ้น หากหนี้ใหม่ไม่เกิด หนี้เดิมก็ยังคงอยู่ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕๑ และตราใดที่หนี้ใหม่ไม่มี หรือ มีแต่ไม่สมบูรณ์ ตรานั้นหนี้เดิมก็ยังชำระจับไม่^๒ (คำพิพากษา ฎีกาที่ ๓๐๖/๒๕๐๙ ที่ ๒๐๔๔/๒๕๑๔ ที่ ๒๘๒๐/๒๕๑๕ ที่ ๗๖๒๔/๒๕๕๒ และที่ ๕๑๑๒/๒๕๕๒) แม้จำเลยที่ ๒ จะทำ หนังสือรับสภาพชำระหนี้ต่อโจทก์ภายหลังจากที่จำเลยที่ ๑ ทำหนังสือสัญญาชำระหนี้แทนให้ไว้แก่โจทก์ก็ตาม แต่ตาม หนังสือรับสภาพหนี้ไม่มีข้อความตอนใดที่ระบุว่าโจทก์ตกลงให้ หนี้ของจำเลยที่ ๑ ระงับไปโดยให้จำเลยที่ ๒ ชำระหนี้แก่โจทก์ แทนจำเลยที่ ๑ กรณีถือไม่ได้ว่ามีมีการแปลงหนี้ใหม่โดยการ เปลี่ยนตัวลูกหนี้จากจำเลยที่ ๑ มาเป็นจำเลยที่ ๒ หนังสือ สัญญาชำระหนี้แทนที่จำเลยที่ ๑ ทำไว้แก่โจทก์จึงไม่ระงับ โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๑ ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๖๔๙/๒๕๕๕) สัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่เพียกำหนด เงื่อนไขการผ่อนชำระหนี้และระยะเวลาการชำระหนี้ใหม่ เท่านั้น ส่วนข้อตกลงอื่นๆ ยังคงเป็นไปตามสัญญาเดิมและไม่มี ข้อตกลงใดแสดงว่าโจทก์กับจำเลยมีเจตนาให้หนี้กู้ยืมตาม สัญญาเดิมระงับแล้วมาบังคับกันใหม่ตามสัญญาปรับปรุง โครงสร้างหนี้ จึงมิใช่การแปลงหนี้ใหม่ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๕๒/๒๕๕๕)

๓. **การแปลงหนี้ใหม่ต้องเป็นการเปลี่ยนสิ่งซึ่งเป็น สาระสำคัญแห่งหนี้** ซึ่งความเห็นของนักกฎหมายแยกเป็น ๓ ประเภท คือ เกี่ยวกับตัวหนี้ เกี่ยวกับตัวลูกหนี้ และเกี่ยวกับตัว เจ้าหนี้

เกี่ยวกับตัวหนี้ ยังแยกได้เป็น (๑) **เปลี่ยนวัตถุแห่งหนี้** คือ หนี้ซึ่งค่าเสียหายทางละเมิดเปลี่ยนเป็นสัญญาให้หรือสัญญา กู้หรือสัญญาประนีประนอมยอมความ เปลี่ยนสัญญาจ้าง ทำของเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ เป็นต้น (๒) **เปลี่ยน ทรัพย์สินเป็นวัตถุแห่งหนี้** เช่น หนี้เดิมเป็นหนี้ชำระเงิน เปลี่ยน เป็นให้ชำระหนี้เป็นสิ่งของอื่น เป็นต้น และ (๓) **เปลี่ยนการ ชำระหนี้โดยไม่มีเงื่อนไขมาเป็นชำระหนี้โดยมีเงื่อนไข หรือ เปลี่ยนการชำระหนี้ที่มีเงื่อนไขเป็นไม่มีเงื่อนไข หรือเพิ่มเติม เงื่อนไข** ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔๙ วรรคสอง^๓

^๑ ปัจจุบันได้มีกฎกระทรวงกำหนดเพิ่มมูลค่าของโครงการที่ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๖ พ.ศ. ๒๕๕๙ ฉบับลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๙ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙ ให้เพิ่มมูลค่าของโครงการที่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่ กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๖ จากโครงการที่มีมูลค่าตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไปเป็นโครงการที่มีมูลค่า ตั้งแต่ห้าพันล้านบาทขึ้นไป

^๒ ศาสตราจารย์ ดร.จิต เศรษฐบุตร, แก้ไขเพิ่มเติมโดย รองศาสตราจารย์ ดร.ดาราวรรณ ธิราชวัฒน์, หลักกฎหมายแพ่งลักษณะหนี้, โครงการตำราและเอกสาร ประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๖, สิงหาคม ๒๕๔๙, หน้า ๒๓๙

สัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นกรณีตัวอย่างที่ ๑ ยอมรับว่าในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๔๔ จำเลยที่ ๑ มียอดหนี้ กู้เบิกเงินเกินบัญชีและเงินกู้ค้างชำระเป็นยอดหนี้ตามบัญชีเป็นเงินจำนวนหนึ่ง และดอกเบี้ยนอกบัญชีเป็นเงินอีกจำนวนหนึ่ง และตกลงให้มีการเปลี่ยนแปลงการชำระหนี้โดยมีเงื่อนไขการผ่อนชำระคืนกับเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยตามที่กำหนด โดยให้ถือหลักประกันตามสัญญาเดิมเป็นหลักประกันการชำระหนี้ ตามสัญญานี้เช่นนี้ แม้สัญญาระบุว่า “โดยมีเงื่อนไขการชำระคืนดังนี้...” ก็ไม่อยู่ในความหมายของการเพิ่มเติมเงื่อนไขเข้าในหนี้อันปราศจากเงื่อนไขที่จะทำให้เป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้อันเป็นการแปลงหนี้ใหม่ตามความใน พ.พ. มาตรา ๓๔๙ เพราะเป็นเพียงการกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ใหม่เท่านั้น กรณีจึงไม่ใช่เป็นการแปลงหนี้ใหม่อันทำให้หนี้เดิมระงับ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๔๗๓/๒๕๕๓) แต่หากเป็นการทำสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่เป็นการเพิ่มจำนวนหนี้ซึ่งจำเลยที่ ๑ จะต้องร่วมรับผิดชอบ และเปลี่ยนประเภทหนี้เป็นกรณีที่โจทก์และจำเลยที่ ๑ ทำสัญญาเปลี่ยนสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้ และตกลงที่จะผูกพันตามสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เป็นการแปลงหนี้ใหม่ตาม พ.พ. มาตรา ๓๔๙ วรรคหนึ่ง มีผลให้หนี้เดิม คือ หนี้ตามสัญญาทรัพย์สินทั้ง ๑๖ ฉบับที่จำเลยที่ ๓ ค่าประกันเป็นอันระงับสิ้นไปด้วยแปลงหนี้ใหม่ จำเลยที่ ๓ ในฐานะผู้ค้ำประกันย่อมหลุดพ้นความรับผิดชอบ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๗๘๘/๒๕๕๒)

๓. การแปลงหนี้ใหม่ โดยการเปลี่ยนตัวลูกหนี้ ตาม **ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๕๐** ซึ่งบัญญัติว่า “แปลงหนี้ใหม่ด้วยเปลี่ยนตัวลูกหนี้ นั้น จะทำเป็นสัญญาระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้คนใหม่ก็ได้ แต่จะทำโดยขึ้นใจลูกหนี้เดิมหาได้ไม่” กล่าวคือ การแปลงหนี้ใหม่โดยเปลี่ยนตัวลูกหนี้ นั้นยอมทำได้โดยเจ้าหนี้ทำสัญญากับบุคคลภายนอกซึ่งจะมาเป็นลูกหนี้คนใหม่ เช่น การที่จำเลยเข้าทำสัญญาอยู่กับโจทก์ยอมรับใช้หนี้ของ ค. บิดาจำเลย เป็นการแปลงหนี้ใหม่ด้วยการเปลี่ยนตัวลูกหนี้ ทำให้หนี้เดิมระงับและ ค. ลูกหนี้คนเก่าหลุดพ้นจากหนี้ใหม่ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๔๕๓/๒๕๒๙) การที่จำเลยทั้งสองขอโอนสิทธิตามสัญญาเช่าซื้อให้แก่บุคคลอื่น โจทก์ยอมรับคำขอของจำเลยทั้งสองโดยเรียกค่าธรรมเนียมในการเปลี่ยนผู้เช่าซื้อและผู้ค้ำประกันจากจำเลยทั้งสอง พร้อมทั้งให้ผู้เช่าซื้อและผู้ค้ำประกันรายใหม่ลงลายมือชื่อเป็นผู้เช่าซื้อและผู้ค้ำประกัน เมื่อได้ความว่า โจทก์และจำเลยทั้งสองได้ตกลงทำสัญญาเปลี่ยนตัวลูกหนี้อันเป็นสิ่งที่ เป็นสาระสำคัญแห่งหนี้ จึงเป็นการแปลงหนี้ใหม่ หนี้เดิมย่อมระงับ ตาม พ.พ. มาตรา ๓๔๙ วรรคแรก และมาตรา ๓๕๐ โจทก์ไม่อาจทำสัญญาเช่าซื้อและสัญญาค้ำประกันมาฟ้องจำเลยทั้งสองเป็นคดีนี้ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๐๗๓/๒๕๕๘)

มาตรา ๓๕๐ กำหนดว่าสัญญาแปลงหนี้ใหม่โดยเปลี่ยนตัวลูกหนี้ นั้น จะทำโดยขึ้นใจลูกหนี้เดิมหาได้ไม่ หากเพียงแต่ลูกหนี้เดิมอยู่เฉย ๆ มิได้แสดงข้อคัดค้าน จะถือว่าทำสัญญาแปลงหนี้ใหม่ขึ้นใจลูกหนี้เดิมไม่ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๖/๒๔๗๘) การที่จำเลยที่ ๒ ผู้ค้ำประกันยอมรับผิดคดีใช้หนี้ที่ ป. มีต่อโจทก์ด้วยการทำหนังสือรับสภาพหนี้และสัญญาจ่ายเงินขึ้นใหม่ ทั้งสัญญาจ่ายเงินฉบับใหม่และหนังสือรับสภาพหนี้ระบุจำนวนหนี้ใหม่โดยรวมต้นเงินกู้เดิมและดอกเบี้ยเข้าด้วยกัน ย่อมเห็นถึงเจตนาขอโจทก์และจำเลยที่ ๒ ว่าต้องการจะทำให้หนี้ตามสัญญาเงินเดิมระงับไปโดยการแปลงหนี้ใหม่ด้วยการเปลี่ยนตัวลูกหนี้ การแปลงหนี้ดังกล่าวโจทก์และจำเลยที่ ๒ จะทำสัญญากันโดยลำพัง ไม่ต้องให้ ป. ลูกหนี้คนเดิมเข้าเกี่ยวข้องด้วยก็ได้ เพราะการแปลงหนี้ใหม่ด้วยการเปลี่ยนตัวลูกหนี้ ป.พ.พ. มาตรา ๓๕๐ ห้ามแต่เพียงว่าจะทำโดยขึ้นใจลูกหนี้เดิมไม่ได้เท่านั้น เมื่อ ป. กู้เงินเพื่อให้อำนาจที่ ๒ นำไปลงทุน กรณีจะทำโดยขึ้นใจ ป. ลูกหนี้เดิมย่อมไม่มี เมื่อหนี้ตามสัญญาเงินระงับไปแล้ว จำเลยที่ ๒ ผู้ค้ำประกันย่อมหลุดพ้นจากความรับผิดชอบตาม พ.พ. มาตรา ๖๙๘ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๘๓๓/๒๕๕๒)

๔. สัญญาต่างตอบแทน เช่น สัญญาเช่าซื้อซึ่งคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งได้ทำสัญญาโอนสิทธิและหน้าที่และความรับผิดชอบตามสัญญาให้บุคคลอื่นรับโอนไปนั้น ศาลฎีกาได้เคยวินิจฉัยว่า กรณีดังกล่าวไม่ใช่การโอนสิทธิเรียกร้องแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็น การโอนความเป็นลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อด้วย ดังนี้ เมื่อเจ้าหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อไม่ได้ตกลงทำสัญญาเปลี่ยนตัวลูกหนี้คนใหม่กับลูกหนี้คนใหม่ด้วย จึงไม่ใช่การแปลงหนี้ใหม่ด้วยการเปลี่ยนตัวลูกหนี้ ตาม พ.พ. มาตรา ๓๕๐ หนี้ตามสัญญาเช่าซื้อจึงไม่ระงับ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๐๓/๒๕๓๕) การที่ลูกหนี้คนใหม่เพียงแต่ทำคำเสนอขอชำระหนี้แทนลูกหนี้คนเก่า โดยเจ้าหนี้มิได้สนองรับ สัญญาแปลงหนี้ใหม่ยังไม่เกิด หนี้เก่าไม่ระงับ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๙๒/๒๕๐๙)

๕. ส่วนการแปลงหนี้ใหม่ด้วยการเปลี่ยนตัวเจ้าหนี้ ก็ย่อมทำได้ โดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๔๙ วรรคสาม ได้บัญญัติว่า “ถ้าแปลงหนี้ใหม่ด้วยเปลี่ยนตัวเจ้าหนี้ นั้น ท่านให้บังคับด้วยบทบัญญัติทั้งหลายแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการโอนสิทธิเรียกร้อง” ซึ่งมาตรา ๓๐๖ ได้บัญญัติถึงการโอนสิทธิเรียกร้องแก่เจ้าหนี้ใหม่โดยเฉพาะเจาะจงว่าต้องทำสัญญาเป็นหนังสือ ดังนั้น การแปลงหนี้ใหม่ชนิดเปลี่ยนตัวเจ้าหนี้จึงต้องทำเป็นหนังสือด้วย และการแปลงหนี้ใหม่โดยเปลี่ยนตัวเจ้าหนี้ นอกจากทำเป็นสัญญาโอนไประหว่างเจ้าหนี้กับผู้รับโอนแล้ว และต้องบอกกล่าวไปยังลูกหนี้หรือให้ลูกหนี้อินยอมด้วย ดังที่บัญญัติไว้ตามมาตรา ๓๐๖ ถ้าไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การแปลงหนี้ไม่สมบูรณ์ หนี้เก่าไม่ระงับ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๕๑/๒๕๑๒)^๕

^๓ อ้างแล้ว ๒, หน้า ๒๔๐-๒๔๒

^๔ อ้างแล้ว ๒, หน้า ๒๔๔

^๕ กุลต บุญยสิน, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยหนี้, พิมพ์ครั้งที่ ๑, ๒๕๔๐, หน้า ๑๙๐

ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง*

"ตัวการกระทำชำเรา"

การกระทำความผิดอาญาอาจรกระทำคนเดียวหรือร่วมกันกระทำหลายคน คือ การเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนซึ่งประมวลกฎหมายอาญาให้ความหมายไว้ดังนี้

ตัวการ หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมกระทำความผิดด้วยกัน (มาตรา ๘๓)

ผู้ใช้ หมายถึง ผู้ก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าด้วยการใช้บังคับ ชูเชิญ จ้าง วาน หรือยุยงส่งเสริมด้วยวิธีอื่นใด (มาตรา ๘๔-๘๕)

ผู้สนับสนุน หมายถึง ผู้กระทำการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในกรณีผู้อื่นกระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด (มาตรา ๘๖)

คำพิพากษากฎีกาที่น่าสนใจที่นำเสนอมาเป็นตัวอย่าง คือ **คำพิพากษากฎีกาที่ ๘๗๑๘/๒๕๕๙** เป็นความผิดเกี่ยวกับเพศในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๗ บัญญัติว่า

มาตรา ๒๗๗ ผู้ใดกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีซึ่งมิใช่ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

การกระทำชำเราตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำโดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่นหรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนหนึ่งหมื่นบาทถึงสี่แสนบาทหรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสามได้กระทำโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมเด็กหญิงหรือกระทำกับเด็กชายในลักษณะเดียวกันหรือได้กระทำโดยมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อาวุธ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต

ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำโดยบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปีกระทำต่อเด็ก ซึ่งมีอายุกว่าสิบสามปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กผู้ถูกกระทำนั้นยินยอม ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิจารณาให้มีการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็ก ผู้ถูกกระทำหรือผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก หรือจะอนุญาตให้ทั้งสองฝ่ายสมรสกันโดยกำหนดเงื่อนไขให้ต้องดำเนินการภายหลังการสมรสก็ได้ และเมื่อศาลได้พิจารณามีคำสั่งอย่างใดแล้ว ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดน้อยกว่าที่กฎหมาย

กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ ในการพิจารณาของศาลให้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อมของผู้กระทำความผิดและเด็กผู้กระทำ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความผิดกับเด็กผู้ถูกกระทำ หรือเหตุอื่นอันควรเพื่อประโยชน์ของเด็กผู้ถูกกระทำด้วย

ทั้งนี้สาระสำคัญของคำพิพากษากฎีกาดังกล่าว โดยสังเขปคือ จำเลยที่ ๒ ใช้มือจับแขนผู้เสียหายอายุ ๔ ปีเศษไว้ให้จำเลยที่ ๑ ใช้นิ้วมือสอดเข้าไปในอวัยวะเพศของผู้เสียหาย ถือได้ว่าเป็นการกระทำเพื่อสนองความใคร่ของจำเลยที่ ๑ โดยการใช้อวัยวะอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศของผู้เสียหาย อันเป็นการกระทำชำเราตามความหมายของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๗ วรรคสองแล้ว การกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นความผิดฐานกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๗ วรรคสาม และเป็นความผิดที่ร่วมกันกระทำผิดได้ โดยผู้ร่วมกระทำผิดไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ลงมือกระทำชำเราด้วยกันทุกคน เพียงแต่คนใดคนหนึ่งกระทำชำเรา ผู้ร่วมกระทำผิดทุกคนก็มีความผิดฐานเป็นตัวการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ ทั้งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติแต่เพียงว่า “ผู้ใดกระทำชำเรา” หาได้บัญญัติให้ลงโทษแต่เฉพาะชายเท่านั้น แม้จำเลยที่ ๒ จะเป็นหญิง แต่เมื่อฟังได้ว่าร่วมกับจำเลยที่ ๑ จับผู้เสียหายขึ้นไปบนบ้าน แล้วจำเลยที่ ๒ ใช้นิ้วมือจับแขนผู้เสียหายไว้ให้จำเลยที่ ๑ กระทำชำเราผู้เสียหายโดยการใช้นิ้วมือกระทำกับอวัยวะเพศของผู้เสียหาย ซึ่งเป็นเด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปี อันมีลักษณะแบ่งหน้าที่กันทำ จำเลยที่ ๒ จึงเป็นตัวการร่วมกับจำเลยที่ ๑ ในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๗ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๓

ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้

ผู้กระทำความผิดตามคำพิพากษากฎีกาที่ ๘๗๑๘/๒๕๕๙ มีสองคนจึงเป็นผู้ร่วมกระทำความผิด แต่จะเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุนนั้น ปรากฏตามข้อเท็จจริงว่า จำเลยที่ ๒ ร่วมกับจำเลยที่ ๑ จับผู้เสียหายขึ้นไปบนบ้านแล้วจำเลยที่ ๒ ใช้นิ้วมือจับแขนผู้เสียหายให้จำเลยที่ ๑ กระทำชำเราผู้เสียหาย ถือว่าเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำ แม้จำเลยที่ ๒ มิได้กระทำชำเราผู้เสียหายก็เป็นตัวการร่วมกับจำเลยที่ ๑ และบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๗ วรรคหนึ่งไม่ได้ลงโทษเฉพาะชายเท่านั้น จำเลยที่ ๒ จึงเป็นตัวการร่วมกับจำเลยที่ ๑ ในการกระทำความผิดฐานกระทำชำเราเด็กอายุไม่เกินสิบสามปีประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๗ วรรคสาม

* ผู้ช่วยอธิการบดี และคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

เข้า...ฎีกาเดิน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๑๖๑/๒๕๕๙

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๙ วรรคสอง, ๖๐

รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์*
มนต์ชัย ชินนทรลีลา**
ลักษณะพงศ์ จันทระ***

ขณะที่จำเลยขว้างขวดบรรจุน้ำมันที่มีไฟติดอยู่ไปที่โต๊ะของผู้เสียหายที่ ๑ นั้น ผู้เสียหายที่ ๒ นั่งอยู่ใกล้กับผู้เสียหายที่ ๑ จำเลยย่อมเล็งเห็นผลได้ว่าน้ำมันที่ติดไฟจะกระเด็นไปถูกผู้เสียหายที่ ๒ ซึ่งนั่งอยู่ใกล้กับผู้เสียหายที่ ๑ ได้ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการกระทำโดยเจตนาเล็งเห็นผลตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๙ วรรคสอง หาใช่เป็นการกระทำโดยพลาดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๐ ไม่ คำพิพากษาของศาลล่างทั้งสองที่ปรับบทมาตรา ๖๐ มาด้วยจึงไม่ชอบ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

(ชาติชาย ไขษิตวัฒนฤกษ์-จินดา ปัมทะโชติ-วันชัย ศศิโรจน์)

ข้อสังเกต : ตามคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้ ศาลฎีกา รับฟังข้อเท็จจริงจากคำเบิกความของผู้เสียหายที่ ๒ ว่า คนร้าย ขว้างขวดมาที่โต๊ะผู้เสียหายที่ ๑ ทำให้ขวดไปกระทบกับโต๊ะ เป็นเหตุให้ขวดแตก น้ำมันที่อยู่ในขวดกระเด็นมาถูกผู้เสียหายที่ ๒ และมีไฟลุกขึ้น โดยขณะที่จำเลยขว้างขวดบรรจุน้ำมันไปที่โต๊ะของผู้เสียหายที่ ๑ นั้น ผู้เสียหายที่ ๒ นั่งอยู่ใกล้กับผู้เสียหายที่ ๑ ซึ่งจากข้อเท็จจริงที่ศาลฎีกา รับฟังข้างต้นกรณีจึงเป็นว่า จำเลยทำร้ายผู้เสียหายที่ ๑ โดยมีเจตนาประสงค์ต่อผลคือ ให้ผู้เสียหายที่ ๑ ได้รับอันตรายแก่กาย แต่เมื่อมีผู้เสียหายที่ ๒ เป็นผู้ได้รับผลร้ายจากการกระทำโดยจำเลยมิได้มีเจตนาประสงค์ต่อผล จึงมีปัญหาขึ้นต่อไปว่า สำหรับผู้เสียหายที่ ๒ ซึ่งได้รับผลร้ายนั้น จำเลยเจตนาเล็งเห็นผล ตามมาตรา ๕๙ วรรคสอง หรือเป็นการกระทำโดยพลาด ซึ่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๐ “ให้ถือว่า” จำเลยกระทำโดยเจตนา ปัญหาดังกล่าว ท่านศาสตราจารย์จิตติ ดิงศภัทย์ กล่าวเกี่ยวกับกรณีวินิจฉัย

เจตนาเล็งเห็นผลว่า “ตามปกติย่อมไม่อาจทราบได้ชัดเจนว่า ผู้กระทำความประสงค์อะไร ศาลได้แต่จะพิจารณาจากกรรมและพฤติการณ์ภายนอก แล้ววินิจฉัยเจตนาของผู้กระทำจากพฤติการณ์เหล่านั้นเท่านั้น”^๑ ซึ่งตามแนวบรรทัดฐานคำพิพากษาศาลฎีกาหลายคำพิพากษารวมถึงฉบับนี้ วางหลักการวินิจฉัยเจตนาโดยอาศัยหลัก “กรรมเป็นเครื่องชี้เจตนา” ซึ่งต้องพิจารณาว่ามีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลักษณะการกระทำและพฤติการณ์ภายนอกผู้กระทำความผิดจะสามารถบ่งชี้ให้เห็นได้ว่า ผู้กระทำมีเจตนาต่อบุคคลผู้ได้รับผลร้ายหรือไม่ หากข้อเท็จจริงสามารถบ่งชี้ได้ว่าผู้กระทำมีเจตนาต่อผู้ได้รับผลร้ายทุกคนในเหตุการณ์นั้น ผลที่เกิดต่อผู้ได้รับผลร้ายแต่ละคนอาจเป็นผลของการกระทำโดยเจตนาประสงค์ต่อผลหรือเจตนาเล็งเห็นผลก็ได้ดังเช่นที่ศาลฎีกาวินิจฉัยในคดีนี้ แต่หากไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใดที่สามารถบ่งชี้ได้ว่าผู้กระทำมุ่งหมายให้เกิดผลต่อบุคคลผู้ได้รับผลร้ายโดยตรงอันจะเป็นเจตนาประสงค์ต่อผล “และ **ในขณะเดียวกัน**” บุคคลซึ่งมีสภาพจิตใจในภาวะเช่นเดียวกับผู้กระทำไม่สามารถเล็งเห็นได้ว่าผลจะเกิดแก่ผู้ได้รับผลร้ายอย่างแน่แท้ เพียงแต่มีผลของการกระทำเกิดขึ้นกับผู้ที่ได้รับผลร้ายเท่านั้น ดังนี้ แม้ผู้กระทำจะไม่มีเจตนาต่อผู้ที่ได้รับผลร้ายเลย แต่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่ากรณีเป็นเรื่องกฎหมายให้ถือว่าผู้กระทำมีเจตนาต่อผู้ได้รับผลร้ายด้วย (เจตนาโดยผลของกฎหมาย) ปัญหาในเรื่องนี้จึงอยู่ที่การวินิจฉัยว่าขณะลงมือกระทำความผิดผู้กระทำมีเจตนาเช่นใดต่อผู้ได้รับผลร้ายในเหตุการณ์ หากมีเจตนาต่อผู้ได้รับผลร้ายแล้วย่อมไม่เป็นการกระทำโดยพลาด แต่หากไม่มีเจตนาต่อผู้ได้รับผลร้ายแต่ผลเกิดแก่ผู้ได้รับผลร้าย กรณีย่อมไม่เป็นเรื่องเจตนาประสงค์ต่อผลหรือย่อมเล็งเห็นผล แต่ต้องพิจารณาต่อไปว่าเป็นการกระทำโดยพลาดหรือไม่^๒

คำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้ยังคงวินิจฉัยตามแนวบรรทัดฐานเดิมที่ศาลฎีกาในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๒๔/

* ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

** ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลแรงงานกลาง

*** ผู้ช่วยผู้พิพากษา

^๑ จิตติ ดิงศภัทย์, *กฎหมายอาญา ภาค ๑*, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐ (กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, ๒๕๔๖), ๑๘๔.

^๒ ท่านศาสตราจารย์ ดร.เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ เห็นว่า การกระทำโดยพลาดผู้กระทำจะต้องไม่ประสงค์ต่อผลต่อบุคคลผู้ได้รับผลร้าย และต้องไม่เล็งเห็นว่าจะเกิดแก่บุคคลซึ่งได้รับผลร้ายด้วย หากเล็งเห็นผลก็เป็นเจตนาตามมาตรา ๕๙ มีเจตนาโดยพลาดตามมาตรา ๖๐ (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, *คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค ๑*, พิมพ์ครั้งที่ ๙ [แก้ไขเพิ่มเติม] (กรุงเทพฯ: จีระวิชาการพิมพ์, ๒๕๔๙), ๒๓๙.)

๒๕๔๗ เคยพิพากษาไว้ซึ่งมีข้อเท็จจริงใกล้เคียงกัน โดยวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งเก้าร่วมกันจุดประทัดโยนขว้างใส่ขบวนผ้าป่าซึ่งโจทก์ร่วมได้ร่วมขบวนมาด้วย และประทัดที่พวกจำเลยจุดได้เกิดระเบิดถูกตาซ้ายของโจทก์ร่วม เป็นเหตุให้โจทก์ร่วมได้รับอันตรายแก่กาย จำเลยทั้งเก้ายอมรับว่าประทัดเป็นดอกไม้เพลิงซึ่งสามารถทำอันตรายแก่ร่างกายให้ได้รับบาดเจ็บได้ ทั้งยอมเล็งเห็นผลได้ว่าเมื่อจำเลยทั้งเก้าจุดประทัดโยนขว้างใส่โจทก์ร่วม เมื่อประทัดเกิดระเบิด โจทก์ร่วมย่อมได้รับอันตราย ถือได้ว่าจำเลยทั้งเก้าทุกคนมีเจตนาทำร้ายโจทก์ร่วมโดยยอมเล็งเห็นผล แม้โจทก์และโจทก์ร่วมจะไม่ทราบและนำสืบให้ได้ ความว่าประทัดดอกไม้จำเลยคนใดเป็นผู้จุดแล้วโยนขว้างใส่โจทก์ร่วมอันเป็นเหตุทำให้โจทก์ร่วมได้รับอันตรายแก่กาย ก็ตาม ก็มีผลเพียงจะลงโทษจำเลยทั้งเก้าฐานทำร้ายร่างกาย ไม่ได้เท่านั้น คงลงโทษได้เพียงฐานพยายามทำร้ายร่างกาย นอกจากนั้น ยังเทียบเคียงได้กับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๒๕๒/๒๕๔๒ ซึ่งวินิจฉัยว่า แม้ผู้ตายมีเจตนาจะใช้มีดที่ถืออยู่ ประทุษร้ายจำเลยอย่างแนบเนียน อันเป็นการละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นภัยอันตรายใกล้จะถึง แต่การที่จำเลยใช้อาวุธปืนยิงไปที่มือผู้ตาย ขณะที่มือผู้ตายอยู่บริเวณใบหน้า และจำเลยรู้ดีว่า ปืนของจำเลยเป็นชนิดที่ยิงออกไปแล้วกระสุนกระจายออกหลายเม็ด จำเลยยอมเล็งเห็นผลว่า หากจำเลยยิงไปที่มือกระสุนปืนต้องถูกใบหน้าผู้ตายด้วย ข้ออ้างของจำเลยที่อ้างว่า ต้องการยิงมือของผู้ตายเพื่อให้มีดตกลงจากมือผู้ตายพียงไม่ขึ้น ซึ่งตามคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับหลังนี้ผู้เขียนเห็นว่ากรณีเป็นเรื่องจำเลยมีเจตนาประสงค์ต่อผลคือให้ผู้ตายได้รับอันตรายแก่กายโดยการยิงมือ และในขณะที่ยิงจำเลยมีเจตนาเล็งเห็นผลคือให้ผู้ตายถึงแก่ความตายด้วยการใช้ปืนยิงไปบริเวณ “ใกล้” ใบหน้าของผู้ตาย โดยบุคคลซึ่งมีสภาพจิตใจในภาวะเช่นเดียวกับจำเลยสามารถเล็งเห็นได้ว่าความตายจะเกิดแก่ผู้ตายอย่างแน่นอน

ส่วนคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๗๓๘/๒๕๓๗ ซึ่งวินิจฉัยว่า ขณะที่จำเลยใช้ของเหลวไวไฟเทราดไปที่ผู้ตายนั้น โจทก์ร่วมที่ ๒ ซึ่งอยู่ห่างผู้ตายเพียง ๑ เมตร ลูกจากที่นั่นมาที่ผู้ตาย จะเข้าไปห้ามปรามจำเลยแต่กลับรู้สึกตัวว่ามีไฟลุกไหม้ที่หน้าตามลำตัวด้านหน้าและที่มือทั้งสองข้าง สาเหตุที่ก่อให้เกิดไฟไหม้ตามร่างกายของโจทก์ร่วมที่ ๒ ก็เพราะเกิดจากการกระทำของจำเลยที่ใช้ของเหลวไวไฟไปราดผู้ตายแล้วของเหลวไวไฟกระเด็นไปถูกตัวโจทก์ร่วมที่ ๒ ด้วย ทำให้โจทก์ร่วมที่ ๒ ถูกไฟไหม้ได้รับบาดเจ็บใบหน้าและตามตัวด้านหน้าใช้เวลารักษา รวม ๕ เดือน จึงถือได้ว่าจำเลยกระทำโดยเจตนาฆ่าแก่โจทก์ร่วมที่ ๒ ซึ่งได้รับผลร้ายจากการกระทำนั้น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๐ ด้วย ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าข้อเท็จจริงในคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวอาจอธิบายได้ว่าเหตุที่ศาลฎีกาวินิจฉัยในทำนองเป็นเรื่องเจตนาโดยพลาดน่าจะเป็นเพราะ

โจทก์ร่วมลุกขึ้นจากที่นั่งมาเอง อันมิใช่เรื่องที่จำเลยจะสามารถเล็งเห็นได้อย่างแน่แท้ว่าโจทก์ร่วมจะเข้าห้ามปรามจำเลยและของเหลวไวไฟกระเด็นไปถูกตัวโจทก์ร่วมที่ ๒ ด้วย ประกอบกับจุดที่จำเลยใช้น้ำมันเทราดผู้ตายอยู่ห่างจากโจทก์ร่วมผู้ได้รับผลร้ายประมาณ ๑ เมตร ลักษณะการกระทำและพฤติการณ์ภายนอกของจำเลยยังไม่อาจบ่งชี้ได้ว่าจำเลยสามารถมีเจตนาเล็งเห็นผลให้โจทก์ร่วมได้รับผลร้ายด้วย เพียงแต่เมื่อผลร้ายเกิดกับโจทก์ร่วมที่ ๒ กฎหมายกำหนดให้ถือว่าจำเลยมีเจตนาต่อโจทก์ร่วมที่ ๒ ตามมาตรา ๖๐ เท่านั้น กรณีเป็นเรื่องข้อเท็จจริงของคดีแตกต่างกันกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๑๖๑/๒๕๕๙ อย่างไรก็ตาม ความเห็นอีกทางหนึ่งอาจอธิบายได้แม้ว่า จำเลยยอมเล็งเห็นได้อย่างแน่แท้แล้วว่าพฤติการณ์ที่จำเลยเทน้ำมันราดบุคคลและจะจุดไฟเผาเป็นเรื่องที่วิญญูชนทั่วไปจะต้องเข้าห้ามปรามและช่วยเหลือผู้ตายอันเป็นหน้าที่ของพลเมืองดี ประกอบกับสถานที่เกิดเหตุเป็นห้องปิดภายในอาคารมีใช้สถานที่กว้างขวาง ดังนั้นการที่โจทก์ร่วมที่ ๒ ลูกจากที่นั่นและเข้าห้ามปรามกระแทกเป็นเหตุให้ของเหลวไวไฟกระเด็นถูกโจทก์ร่วมที่ ๒ และไฟลุกติดขึ้นเป็นผลให้โจทก์ร่วมที่ ๒ ได้รับบาดเจ็บอันตรายสาหัสจึงเป็นเรื่องที่จำเลยสามารถเล็งเห็นได้ว่าจะเกิดผลขึ้น กรณีน่าจะเป็นเรื่องจำเลยมีเจตนาฆ่าประเภทเจตนาเล็งเห็นผล ตามมาตรา ๕๙ วรรคสอง

อนึ่ง ด้วยความเคารพต่อท่านผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและพิพากษาคดีตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๑๖๑/๒๕๕๙ นี้ ในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ผู้เขียนเห็นว่าข้อเท็จจริงในคดีอาจวินิจฉัยเพิ่มเติมได้ว่า จำเลยมีความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ผู้อื่นเป็นเหตุให้บุคคลอื่นรับอันตรายสาหัส ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๒๔ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๑๗ อีกบทหนึ่งได้ด้วย เนื่องจากความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ตามมาตรา ๒๑๗ นั้น ศาลชั้นต้นวินิจฉัยแล้วว่าจำเลยมีความผิด เมื่อมีผลเกิดขึ้นคือผู้เสียหายที่ ๒ ได้รับอันตรายสาหัส อันเป็นผลที่ทำให้จำเลยต้องระวางโทษหนักขึ้น จะต้องพิจารณาต่อไปว่าเป็นผลที่ตามธรรมชาติย่อมเกิดขึ้นได้ ตามมาตรา ๖๓ หรือไม่ (ซึ่งจำเลยไม่จำเป็นต้องมีเจตนาให้เกิดผลนั้น) ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าการที่ผู้เสียหายที่ ๒ ได้รับอันตรายสาหัสเป็นผลที่วิญญูชนสามารถคาดเห็นได้ (มิได้ถึงขนาดเล็งเห็นผลได้อย่างแน่แท้) จากการวางเพลิงเผาทรัพย์โดยการโยนขวดบรรจุน้ำมันซึ่งมีไฟติดอยู่นั้น ดังนั้นนอกจากที่ศาลฎีกาพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตาม มาตรา ๒๑๗, ๒๑๕ และ มาตรา ๒๑๗ (๘) แล้ว จำเลยยังอาจมีความผิดตามมาตรา ๒๒๔ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๑๗ อีกบทหนึ่ง ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดได้ด้วย อย่างไรก็ตาม ในคดีนี้โจทก์มิได้ฎีกาคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ที่พิพากษายืนตามศาลชั้นต้นซึ่งพิพากษายกฟ้องข้อหาตามมาตรา ๒๒๔ วรรคสอง กรณีจึงไม่มีประเด็นนี้ขึ้นสู่การวินิจฉัยของศาลฎีกา./

ภาษาอังกฤษ สำหรับนักกฎหมาย

Impact of Brexit on Private International Law of Thailand

ศุกรกร ชมศิริ*

คำว่า “กฎหมายต่างประเทศ” (Foreign Law) ตามหลักกฎหมายเรื่อง “การย้อนส่งกลับ” (Remission) ที่ปรากฏในมาตรา ๔ พระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๑ หมายถึง กฎหมายขัดกัน (Conflicts of Law) หรือกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล (Private International Law) ของต่างประเทศ มีใช้กฎหมายสารบัญญัติ (Substantive Law) ของต่างประเทศ^๑ และเป็นกฎหมายขัดกันที่มีผลบังคับในขณะนั้น ส่วนกฎหมายสารบัญญัติของต่างประเทศจะนำมาปรับใช้แก่คดี (Applicable Law) ก็ต่อเมื่อกฎหมายขัดกันของต่างประเทศนั้นระบุไว้ต้องใช้กฎหมายของตนในการปรับใช้แก่คดี^๒

การพิจารณากฎหมายขัดกันของต่างประเทศตามหลักกฎหมายข้างต้นจะมีความซับซ้อนขึ้น หากประเทศเหล่านั้นเป็นภาคีแห่งสนธิสัญญาที่หลักเกณฑ์แห่งกฎหมายขัดกันต้องได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกัน (Harmonization of choice of laws rules) เนื่องจาก กฎหมายขัดกันที่มีผลบังคับกับประเทศเหล่านั้นไม่ใช่กฎหมายขัดกันของแต่ละประเทศ แต่กฎเกณฑ์ได้ร่วมกันปรับปรุงให้สอดคล้องกันเพื่อใช้ร่วมกันเว้นแต่ประเทศใดได้ตั้งข้อสงวนไว้ ดังนั้น เมื่อสหภาพยุโรปได้ร่วมกันปรับปรุงหลักเกณฑ์แห่งกฎหมายขัดกันให้สอดคล้องกัน และสหราชอาณาจักรซึ่งเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปไม่ได้ตั้งข้อสงวนไว้^๓ “กฎหมายต่างประเทศ” ในบริบทดังกล่าวจึงหมายถึง หลักเกณฑ์แห่งกฎหมายขัดกันที่ได้รับการปรับปรุงแล้วนั้น เช่น Rome I Regulation หรือ Rome II Regulation โดยสนธิสัญญาที่กล่าวถึงข้างต้นเป็นหลักเกณฑ์แห่งกฎหมายขัดกันที่เกี่ยวข้องกับหนี้อันเกิดจากการทำสัญญา (Choice of Law Rules for Contractual Obligation) และหนี้ที่ไม่ได้เกิดจากการทำสัญญา (Non-Contractual Obligation) ตามลำดับ และหากกฎเกณฑ์แห่งกฎหมายขัดกันของสหภาพยุโรปชี้ให้ไปใช้กฎหมายประเทศใด กฎหมายภายในของประเทศนั้นก็จะเป็กฎหมายที่นำมาปรับใช้กับคดี (Applicable Law หรือ Governing Law)

อย่างไรก็ดี เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๙ ประชาชนเสียงข้างมากได้ลงคะแนนให้สหราชอาณาจักรออกจากการเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรปและขณะนี้สหราชอาณาจักรอยู่ในระหว่างดำเนินต่าง ๆ เพื่อให้สหราชอาณาจักรออกจากการเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป ซึ่งหากดำเนินการสำเร็จจะส่งผลกระทบต่อประเทศหลายด้าน รวมทั้งระบบกฎหมายแพ่งซึ่งหมายความรวมถึง “กฎหมายขัดกัน” (Conflict of Laws) หรือ กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล (Private International Law) อีกด้วย นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อความตีความคำว่า “กฎหมายต่างประเทศ” ของศาลไทยที่เปลี่ยนแปลงไป และเมื่อหลักเกณฑ์แห่งกฎหมายขัดกันเปลี่ยนแปลงไปตามการตีความข้างต้น ย่อมหมายถึงเมื่อมีข้อเท็จจริงเดียวกัน แต่ใช้หลักเกณฑ์ต่างกันผลในทางกฎหมายย่อมแตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้การค้นคว้าเกี่ยวกับลักษณะหลักเกณฑ์ของกฎหมายขัดกันของสหราชอาณาจักรหลังจากที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสหภาพยุโรปจึงเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้ใช้กฎหมายขัดกันไทยเพื่อใช้ในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่กล่าวมา

เมื่อผู้เขียนได้สืบค้นข้อมูลจึงพบว่า มีบทความศาสตราจารย์ Andrew Dickinson ศาสตราจารย์ด้านกฎหมายแห่งมหาวิทยาลัย Oxford ท่านได้เขียนชื่อบทความว่า “Back to the future: the UK’s EU exit and the conflict of laws”^๔ ที่น่าจะให้คำตอบกับคำถามข้างต้นได้โดยบทความมีบทคัดย่ออันมีข้อความที่เป็นสาระสำคัญดังนี้

“The decision to leave seems likely to have a significant impact on the UK’s civil justice system and, in particular, on the rules of private international law applied to dispute resolution in a cross-border context.” การตัดสินใจ (ของประชาชน) ที่จะออก (จากการเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป) น่าจะส่งผลกระทบต่อระบบกฎหมายแพ่งของสหราชอาณาจักร โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อหลักเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดี

* ศุกรกร ชมศิริ อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, น.บ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, LL.M. University of Aberdeen (คำแปลและตัวอย่างประโยคภาษาอังกฤษจาก <http://www.ldoceonline.com>)

^๑ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔, ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช, คำอธิบายกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, (๒๕๕๙, (พิมพ์ครั้งที่ ๔) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), หน้า ๑๒๓, คณิต ฤกษ์ชัย, คำอธิบายว่าด้วยกฎหมายขัดกัน, (๒๕๕๘, (พิมพ์ครั้งที่ ๕) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน), หน้า ๓๕-๓๗

^๒ คณิต ฤกษ์ชัย, คำอธิบายว่าด้วยกฎหมายขัดกัน, (๒๕๕๘, (พิมพ์ครั้งที่ ๕) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน), หน้า ๓๕ - ๓๗

^๓ Plender, Wilderspin, The European Private International Law of Obligations, (2009, 3rd ed, Sweet & Maxwell) p26-29

^๔ Andrew Dickinson, Back to the future: the UK’s EU exit and the conflict of laws, Journal of Private International Law, 2016, Vol. 12, No. 2, 195 - 210

บุคคล (กฎหมายขัดกัน) ที่จะต้องนำมาปรับใช้ในการแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างประเทศ

"It is, however, a highly speculative exercise to predict the future shape of private international law in the UK in these circumstances. Putting speculation to one side, this article seeks to analyse legal events of the past to assess the position that the UK now finds itself in when approaching withdrawal negotiations." อย่างไรก็ตาม การเขียนบทความนี้เป็นการคาดการณ์จากสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อทำนายว่ากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล (กฎหมายขัดกัน) ของสหราชอาณาจักรจะมีลักษณะอย่างไร โดยบทความนี้พยายามที่จะวิเคราะห์เหตุการณ์ทางกฎหมายในอดีตเพื่อที่จะประเมินท่าทีของสหราชอาณาจักรเมื่อต้องเจรจาเพื่อออกจากการเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป

In particular, the following discussion seeks to identify the legal baseline of applicable private international law rules under international, EU and national law following withdrawal, with a particular emphasis on the domain currently occupied by the instruments applicable to civil and commercial matters (Brussels I, Lugano, Rome I, Rome II). การอภิปรายที่กล่าวต่อไปพยายามที่จะระบุบรรทัดฐานทางด้านกฎหมายของหลักเกณฑ์ในการกำหนดกฎหมายที่จะบังคับแก่คดีภายใต้กรอบระหว่างประเทศสหภาพยุโรป และของประเทศหลังจากการถอนตัวจากการเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป โดยให้ความสำคัญกับหลักเกณฑ์ที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันและมักจะถูกปรับใช้กับประเด็นทั้งในทางแพ่งและพาณิชย์ ประกอบไปด้วย Brussels I Convention, Lugano Convention, Rome I Regulation และ Rome II Regulation

คำศัพท์ที่สำคัญ

คำว่า **apply** (v.) แปลว่า 3. to use something such as a method, idea, or law in a particular situation, activity, or process; New technology is being *applied* to almost every industrial process. การปรับใช้วิธีการความคิด หรือ กฎหมายกับสถานการณ์หรือข้อเท็จจริง

คำว่า **dispute** (n.) แปลว่า 1. a serious argument or disagreement; The firm is involved in a legal dispute with a rival company. ข้อโต้เถียง หรือข้อขัดแย้ง

คำว่า **resolution** (n.) แปลว่า 2. when someone solves a problem, argument, or difficult situation; a forum for the *resolution* of commercial disputes. การแก้ไขปัญหา

คำว่า **analyse** (v.) แปลว่า 1. to examine or think about something carefully, in order to understand it; She still needs to *analyse* the data. การวิเคราะห์ หรือ

การศึกษาหรือคิดทบทวนอย่างละเอียดถี่ถ้วนเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการศึกษาเพื่อที่จะได้มีความเข้าใจในสิ่งนั้น

คำว่า **assess** (v.) แปลว่า 1. to make a judgment about a person or situation after thinking carefully about it; a report to *assess* the impact of advertising on children. การตัดสินซึ่งถูกผิดหลังจากที่ได้พิจารณาอย่างรอบคอบ

คำว่า **approach** แปลว่า 3. if an event or a particular time approaches, or you approach it, it is coming nearer and will happen soon; With winter *approaching*, many animals are storing food. การใกล้เข้าถึงสิ่งที่กำหนดไว้หรือเวลาที่กำหนดไว้ หรือวิธีการทำให้ถึงจุดหมาย

คำว่า **discussion** (n.) แปลว่า 2. a piece of writing about a subject that considers different ideas or opinions about it; the report's *discussion* of the legislation. การปรึกษาหารือ การอภิปราย การแลกเปลี่ยนความเห็น

คำว่า **identify** (v.) แปลว่า 2. to recognize something or discover exactly what it is, what its nature or origin is etc.; They *identified* a number of problem areas. ระบุ ระบุชื่อ ชี้ตัว แสดงตัว พิสูจน์ ชี้บอก

คำว่า **baseline** (n.) แปลว่า 1. a standard measurement or fact against which other measurements or facts are compared, especially in medicine or science; The company's waste emissions were 14% lower than in 1998, the *baseline* year. บรรทัดฐาน เส้นฐาน

คำว่า **applicable** (adj.) แปลว่า if something is *applicable* to a particular person, group, or situation, it affects them or is related to them; The offer is only applicable to bookings for double rooms. ที่สามารถนำไปปรับใช้ได้ ใช้สอยได้

คำว่า **domain** (n.) แปลว่า 1. an area of activity, interest, or knowledge, especially one that a particular person, organization etc deals with; This problem is outside the *domain* of medical science. ขอบเขตของความรู้ ความคิด ความสนใจ อาณาเขต

คำว่า **occupy** (v.) แปลว่า 3. fill space to fill a particular amount of space; Family photos *occupied* almost the entire wall. ยึดครอง ดำรงตำแหน่งอยู่

เมื่ออ่านบทความของศาสตราจารย์ Andrew Dickinson ท่านได้สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายขัดกันของสหราชอาณาจักร และผู้ที่ต้องทำงานเกี่ยวกับสาขาในตอนท้ายของบทความว่า สหราชอาณาจักรอาจจะต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนในเรื่องหลักเกณฑ์ของกฎหมายขัดกัน และอาจจะต้องมีการปฏิรูปครั้งใหญ่ แต่มีสิ่งหนึ่งที่แน่นอนก็คือ ความไม่แน่นอนอันกำลังจะเกิดขึ้นต่อผู้ที่ทำการสอนในสาขาวิชานี้ และผู้ที่ทำงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนี้

โฉมใหม่ของศาลรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ 2560

ดร.รณกฤต วรชนัชชากุล*

บทบัญญัติที่เกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มีหลาย ๆ เรื่องที่น่าสนใจ และมีบทบัญญัติหลาย ๆ เรื่องที่มีความแตกต่างจากรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ที่มาของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ และ ๒๕๖๐ ยังคงใช้หลักการเดียวกันคือ มาจากการคัดเลือกและการสรรหา โดยในส่วนของกรคัดเลือกตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ นั้นยังคงเป็นการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวน ๓ คน และจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๒ คน แต่ได้ลดที่มาของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ได้จากการสรรหาจากผู้ทรงคุณวุฒิสภาวิชาชีพจากเดิม ๒ คน เหลือ ๑ คน และผู้ทรงคุณวุฒิสภาวิทยาศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ จากเดิม ๒ คน เหลือ ๑ คน และตัดผู้ทรงคุณวุฒิสภาสังคมศาสตร์ที่เดิมอยู่ในกลุ่มนี้ออกไป และเพิ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการสรรหาจากผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการหรือเทียบเท่า หรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี จำนวน ๒ คน เข้ามาแทน และมีการแก้ไขอายุของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญว่าต้องมีอายุไม่ถึง ๖๘ ปี ในวันที่ได้รับการคัดเลือกหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา ซึ่งแตกต่างจากรัฐธรรมนูญปี ๕๐ ที่กำหนดไว้แต่อย่างขึ้นต่ำว่าต้องไม่ต่ำกว่า ๔๕ ปี นอกจากนี้ยังกำหนดลักษณะต้องห้ามที่น่าสนใจของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่มีความแตกต่างจากเดิมไว้ในมาตรา ๒๐๒ (๔) ว่า ต้องไม่เป็นหรือเคยเป็น ส.ส. ส.ว. ข้าราชการการเมืองหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะเวลา ๑๐ ปี ก่อนเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหา จากเดิมที่กำหนดแต่เพียงต้องไม่เป็น ส.ส. ส.ว. ข้าราชการการเมืองหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น เท่านั้น และตามมาตรา ๒๒๒ (๕) ที่กำหนดข้อห้ามว่าต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมือง

ในระยะ ๑๐ ปี ก่อนเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหา ซึ่งเป็นระยะเวลาการห้ามที่ยาวนานกว่าเดิม โดยในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ กำหนดข้อห้ามต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะเวลา ๓ ปี ก่อนดำรงตำแหน่งเท่านั้น

คณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีความแตกต่างจากเดิม โดยคณะกรรมการสรรหาตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ ไม่มีประธานองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญซึ่งเลือกกันเองให้เหลือ ๑ คน เป็นกรรมการอยู่ด้วยดังเช่นที่รัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ กำหนด โดยรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๐๓ (๔) กำหนดให้บุคคลซึ่งองค์กรอิสระแต่งตั้งขึ้นจากผู้ที่ไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระ องค์กรละ ๑ คน มาเป็นกรรมการแทน โดยตามรัฐธรรมนูญใหม่นี้องค์กรอิสระจะมี ๕ องค์กร คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และตามมาตรา ๒๐๔ กำหนดให้ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภา หากวุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกภายใต้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกบุคคลใหม่แทนผู้นั้น แล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป ซึ่งแตกต่างจากรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ที่คณะกรรมการสรรหามีสิทธิที่จะไม่เห็นด้วยกับวุฒิสภาและหากคณะกรรมการสรรหามีมติยืนยันตามมติเดิมด้วยคะแนนเอกฉันท์แล้ว ให้ส่งรายชื่อตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไปให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป โดยวุฒิสภาไม่มีอำนาจพิจารณาเรื่องนี้ได้อีก แต่หากมติของคณะกรรมการสรรหาที่ยืนยันตามมติเดิมไม่เป็นเอกฉันท์ คณะกรรมการสรรหาต้องเริ่มกระบวนการสรรหาใหม่

* อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด

** น.บ. (ธรรมศาสตร์) น.บ.ท. D.S.U. (PANTHÉON-ASSAS (PARIS II)) สาขากฎหมายแพ่ง, D.E.A. สาขากฎหมายเอกชน, DOCTORAT EN DROIT PRIVÉ (NOUVEAU RÉGIME) (STRASBOURG) (เกียรตินิยมดีมาก) สาขากฎหมายเอกชน, อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสัญญาและหรือ ๑ สำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย

วาระการดำรงตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๐๗ ลดลงจากเดิมที่กำหนดไว้ ๙ ปี เหลือ ๗ ปี และตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๐๘ (๔) ได้ขยายอายุการพ้นจากตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจากเดิมที่กำหนดไว้ ๗๐ ปี ในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาเป็น ๗๕ ปี นอกจากนี้ องค์คณะของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในการนั่งพิจารณาและทำคำวินิจฉัย เพิ่มขึ้นจากเดิมที่กำหนดไว้ ๕ คน ในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาเป็น ๗ คน ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๑

อำนาจและหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๐ และมาตราอื่น ๆ โดยอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญใหม่มีทั้งที่เหมือนกับรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ และที่แตกต่างและเพิ่มขึ้นไปจากเดิมดังนี้

๑. พิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย
๒. พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์การอิสระ ในข้อนี้มีความแตกต่างจากรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๔ ที่กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยปัญหาเรื่องความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ไม่ใช่ศาลตั้งแต่ ๒ องค์กรขึ้นไป โดยตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจที่กว้างขวางและมากขึ้นจากเดิม โดยมีอำนาจวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรีหรือองค์การอิสระได้ โดยไม่จำเป็นต้องให้ความขัดแย้งระหว่างองค์กรเกิดขึ้นเสียก่อนดังเช่นรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐
๓. วินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำที่เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ ซึ่งมีความแตกต่างจากรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ โดยตามรัฐธรรมนูญใหม่ได้ตัดกรณีพรรคการเมืองกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขออก และตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ หากอัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่รับดำเนินการตามที่ผู้ร้องขอต่ออัยการสูงสุดให้ร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว หรืออัยการสูงสุดไม่ดำเนินการภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ ผู้ร้องขอมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ ซึ่งตามรัฐธรรมนูญ

ปี ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ ไม่ได้บัญญัติให้สิทธิบุคคลผู้ร้องขอ ยื่นคำร้องต่อโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้หากเกิดกรณีดังกล่าว

๔. วินิจฉัยการสิ้นสุดสมาชิกภาพของ ส.ส. และ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๘๒
๕. วินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้หรือไม่ ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๑๓๙
๖. วินิจฉัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติเรื่องการแปรญัตติร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับงบประมาณรายจ่าย ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง ที่ห้ามการเสนอ การแปรญัตติหรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้ ส.ส. ส.ว. หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย หรือไม่ หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง ให้การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวเป็นอันสิ้นผล ถ้าผู้กระทำการดังกล่าวเป็น ส.ส. หรือ ส.ว. ให้ผู้กระทำการสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลนั้น แต่ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กระทำการหรืออนุมัติให้กระทำการหรือรู้ว่ามีการกระทำดังกล่าวแล้วแต่มิได้สั่งยับยั้งให้คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้อยู่ในที่ประชุมในขณะที่มีมติ และให้ผู้กระทำการดังกล่าวต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายพร้อมดอกเบี้ยด้วย ซึ่งในเรื่องนี้ รัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาตรา ๑๖๘ กำหนดไว้แต่เพียงว่า หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนดังกล่าว ให้การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำสิ้นผลไปเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ ดังกล่าว
๗. วินิจฉัยว่าหนังสือสัญญาใดเป็นหนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย หรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา และหนังสือสัญญาอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง ที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๑๗๘

ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๑๗๘ วรรค ๓ ได้ให้ความหมายของหนังสือสัญญาอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวางไว้ด้วย ว่าได้แก่หนังสือสัญญาเกี่ยวกับการค้าเสรี เขตศุลกากรร่วม หรือการให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือทำให้ประเทศต้องสูญเสียสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดหรือบางส่วน หรือหนังสือสัญญาอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๐ ไม่ได้ให้ความหมายของหนังสือสัญญาในกรณีนี้ไว้

๘. วินิจฉัยว่ามีการกระทำซึ่งขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ตามที่บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญคุ้มครองยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยหรือไม่ ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ซึ่งแตกต่างจากรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ ที่บัญญัติให้บุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ ซึ่งไม่ได้เป็นการขอให้วินิจฉัยว่าการกระทำขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับที่รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ บัญญัติไว้

ตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ ในมาตรา ๒๖๗ กำหนดให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว จัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๐ ฉบับ ให้แล้วเสร็จภายใน ๒๔๐ วันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ ซึ่งรวมถึงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญด้วย ในเรื่องนี้ มีข้อสังเกตว่า ไม่เคยมีการออกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญเลย ถึงแม้ว่าตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๖ วรรค ๖ จะได้กำหนดให้วิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ และตามมาตรา ๓๐๐ วรรค ๕ บัญญัติให้ต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ก็ตาม โดยที่ผ่านมาศาลรัฐธรรมนูญอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๐๐ วรรค ๕ ออกข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้ในการพิจารณาและวินิจฉัยคดีในระหว่างที่ยังไม่ได้มีกรณีตราพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญดังกล่าวมาโดยตลอด

นอกจากนี้ ตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗๓ วรรค ๓ ยังกำหนดว่าในระหว่างที่ยังไม่มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ การพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ ซึ่งก็คือ ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐

อนึ่ง ตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗๓ วรรคหนึ่งบัญญัติให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป และเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องได้จัดทำขึ้นตามมาตรา ๒๖๗ และใช้บังคับแล้ว การดำรงตำแหน่งต่อไปเพียงใดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ในระหว่างเวลาที่ยังไม่มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้น การพ้นจากตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ และตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๒๗๖ ศาลรัฐธรรมนูญยังมีหน้าที่ร่วมกับกับองค์กรอิสระในการร่วมกันกำหนดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมตามมาตรา ๒๑๙ ขึ้นใช้บังคับแก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ ส.ส. ส.ว. และคณะรัฐมนตรี ภายใน ๑ ปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ ด้วย หากดำเนินการไม่แล้วเสร็จตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องพ้นจากตำแหน่ง

บทบัญญัติที่เกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ จึงมีหลาย ๆ เรื่องที่มีความแตกต่างจากรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ อย่างมีนัยสำคัญ และอำนาจหน้าที่และบทบาทของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ ก็ได้ขยายขอบเขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญให้กว้างขวางมากขึ้นกว่าเดิมในหลาย ๆ เรื่อง โดยยังอยู่บนพื้นฐานของโครงสร้างอำนาจหน้าที่เดิม รวมทั้งได้เพิ่มอำนาจที่สำคัญให้แก่ศาลรัฐธรรมนูญในการลงโทษกรณีมีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติเรื่องการแปรญัตติดังกล่าวมาแล้ว ซึ่งเป็นอำนาจเด็ดขาดเหมือนมอบดาบอาญาสิทธิ์เพิ่มเติมให้ไว้ประจำแก่ศาลรัฐธรรมนูญด้วย

สัมภาษณ์พิเศษ "นายกฤษฎา จันทรมาจรัส"

นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เนติบัณฑิตที่สอบไล่ได้ลำดับที่ ๑ สมัยที่ ๖๔ ปีการศึกษา ๒๕๕๔

วาสนา เกตุแห่ง

กองบรรณาธิการจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา
ขอแนะนำบทสัมภาษณ์พิเศษ "นายกฤษฎา จันทรมาจรัส"
เนติบัณฑิตที่สอบไล่ได้ลำดับที่ ๑ สมัยที่ ๖๔ ปีการศึกษา
๒๕๕๔* มาพูดคุยและบอกเล่าประสบการณ์การเรียนการ
ศึกษา การเตรียมตัวสอบขึ้นเนติบัณฑิต เพื่อเป็นประโยชน์
และความรู้แก่นักศึกษาสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติ
บัณฑิตยสภารุ่นหลัง ๆ ต่อไป

สวัสดีครับ ผมชื่อ นายกฤษฎา จันทรมาจรัส
ชื่อเล่นชื่อแก้ว ปัจจุบันอายุ ๒๓ ปี

ประวัติการศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาผมสำเร็จ
การศึกษาจากโรงเรียนฐานปัญญา และในระดับชั้นปริญญาตรี
ผมสำเร็จการศึกษาจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ครับ

ประวัติการทำงาน ตอนผมเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ ๓
ของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้มีโอกาส
ฝึกงานในบริษัทให้คำปรึกษากฎหมาย Linklaters เป็นระยะ
เวลาประมาณ ๒ เดือนครับ

**ทำไมถึงเลือกศึกษาระดับปริญญาตรี ด้าน
สาขาวิชานิติศาสตร์**

ความจริงผมเรียนสายวิทย์-คณิต ในระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลาย เนื่องจากผมเรียนในโรงเรียนเอกชนที่ถ้าหากไม่
เรียนในสายวิทย์ฯ แล้วคนในท้องจะไม่ค่อยตั้งใจเรียนครับ
แต่เมื่อศึกษาไปสักพัก ก็รู้ว่าไม่ค่อยชอบทางด้านสายวิทย์-คณิต
สักเท่าไร จึงลองหันมาศึกษาวิชาสายสังคมศาสตร์ดูบ้าง
ประกบกับช่วงนั้นได้ยืมข่าวเกี่ยวกับการสอบตรงเข้า
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อีกด้วย จึงได้ลอง
สมัครไปเรียนพิเศษเกี่ยวกับกฎหมายดู พอเรียนสักพักก็เริ่มรู้สึก

ว่าชอบกฎหมาย รักในการอ่าน การท่องจำด้วยกฎหมาย
รวมถึงในช่วงมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๖ ได้มีโอกาสไปแข่งขันตอบ
ปัญหากฎหมายกับอาจารย์ภาควิชาสังคมอยู่บ่อยครั้งเลย
ยิ่งทำให้ชอบวิชากฎหมายครับ หลังจากนั้นก็หันเหชีวิตมาสู่
การเรียนกฎหมายอย่างเต็มตัวในระดับมหาวิทยาลัยครับ

**ในระหว่างที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของทางคณะหรือไม่
อย่างไร เช่น การแข่งขันตอบปัญหากฎหมาย
 ฯลฯ**

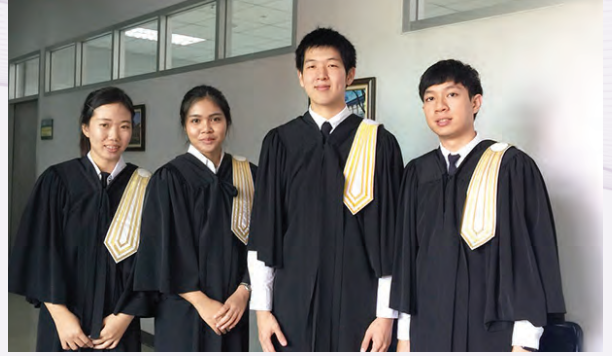

ความจริงผมมาเริ่มทำกิจกรรมเกี่ยวกับทางวิชาการ
ในระดับมหาวิทยาลัยก็ตอนผมเป็นนักศึกษาชั้นปี ๓ และ ๔
โดยในตอนปี ๓ และ ๔ ก็ได้เข้าร่วมการแข่งขันตอบปัญหาทาง
กฎหมายเนื่องในวันรพีวิชาการของทางคณะฯ รวมถึงผมได้มี
โอกาสไปแข่งขันตอบปัญหากฎหมายที่สำนักงานศาลยุติธรรม
(ศาลแพ่งรัชดา) ซึ่งจัดส่งโดยทางคณะครับ ซึ่งเวลาที่ได้ไป
แข่งขันตอบปัญหาทางกฎหมายมันเป็นความรู้สึกที่ดีมากครับ
มีความตื่นเต้นอยู่ตลอดเวลา และเราต้องนำความรู้ที่มีอยู่

* นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ

** บทสัมภาษณ์นี้ เรียบเรียงและใช้ถ้อยคำด้วยภาษาระดับไม่เป็นทางการ (ภาษาสนทนา)

ในตัวเรานำออกมาใช้ให้ทันภายในกำหนดเวลาที่ทางกรรมการกำหนดครับ ซึ่งบางทีหากเราตอบผิดมันก็เป็นความรู้ที่แปลกใหม่ให้เราได้จดจำ และเรียนรู้ครับ

นอกจากนั้น ตอนผมเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ ๓ ก็ได้สมัครไปเป็นผู้ช่วยอาจารย์สัมมนาในการช่วยตรวจข้อสอบของน้อง ๆ นักศึกษาชั้นปีที่ ๑ ที่ฝึกเขียนตอบข้อสอบครับ ซึ่งทำให้ผมมีความเชี่ยวชาญในการเขียนมากขึ้น เพราะต้องอ่านของน้อง ๆ หลายคนที่ยื่นส่งข้อสอบมา ทำให้รู้จุดที่ดีและไม่ดี เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงการเขียนตอบข้อสอบของผมเองด้วยครับ

ในชั้นปีที่ ๔ ผมก็ได้เข้าร่วมการแข่งขันแถลงการณ์ด้วยวาจาในชั้นศาลอุทธรณ์ของทางคณะฯ ซึ่งการแข่งขันแถลงการณ์ด้วยวาจาฯ นี้ จะมีคำถามที่ให้แต่ละฝ่ายแสดงเป็นโจทก์และจำเลย โดยแต่ละคำถามเป็นไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาซึ่งอาจจะทำให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้เปรียบ แต่ในทางกลับกันการแข่งขันดังกล่าวก็ช่วยสอนให้ผู้เข้าแข่งขันรู้จักที่จะนำเหตุผลทางกฎหมาย หรือความคิดเห็นที่ได้แย้งคำพิพากษาศาลฎีกาในคำถามดังกล่าวมาอภิปรายโต้เถียงอีกฝ่ายเพื่อสู้กันในศาลจำลอง และสุดท้ายกรรมการซึ่งรับบทบาทเป็นศาลก็จะเป็นคนตัดสินครับว่าฝ่ายใดมีเหตุผลความน่าเชื่อถือมากกว่ากัน

เมื่อเข้ามาเป็นนักศึกษามองสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา มีการเตรียมตัวอย่างไรบ้าง

- การวางแผนอ่านหนังสือ วิธีการอ่านหนังสือรวมคำบรรยาย หนังสือกฎหมาย เทคนิคต่าง ๆ และเน้นอ่านเพิ่มเติมในวิชาใดเป็นพิเศษบ้าง

ก่อนอื่นผมจะเริ่มจากการเปิดดูข้อสอบเก่าทั้งหมดก่อน ว่าในแต่ละข้อมีมาตราที่เกี่ยวข้องอย่างไร และแต่ละข้อเป็นเรื่องอะไร เพื่อดูขอบเขตของเนื้อหาที่จะต้องอ่านทั้งหมดครับ หลังจากนั้นผมก็จะแยกเล่มหนังสือรวมคำบรรยายเป็นรายวิชา และก็อ่านคำบรรยายวิชาที่มีเนื้อหาของคำบรรยายน้อย ๆ ก่อนครับ เพื่อเสริมสร้างกำลังใจในการอ่านหนังสือ โดยเมื่อ

ผมอ่านจบเป็นรายวิชาๆ แล้วไล่เรียงไปตามความหมายของคำบรรยายครับ ส่วนการอ่านหนังสือของผมนั้น ผมจะอ่านหนังสือรอบเดียวครับ โดยทำการจดสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญลงไว้ในประมวลกฎหมายของผม แม้วิธีการดังกล่าวจะต้องใช้เวลาพอสมควร แต่ทั้งนี้วิธีการดังกล่าวของผมจะช่วยให้เราได้ฝึกเขียน และฝึกคิดวิเคราะห์ก่อนจะจดอะไรลงไปประมวลครับ เป็นการยิงปืนนัดเดียวได้นกสองถึงสามตัวด้วยซ้ำ ส่วนวิธีการอ่านของผมจะเน้นอ่านวิชาที่ไม่ค่อยได้เข้าฟังการบรรยายครับ ส่วนวิชาไหนที่เข้าฟังอยู่แล้วก็จะอ่านเพื่อเป็นการทบทวนความรู้จากในห้องเลย ๆ ครับ

- การแบ่งเวลาเข้าฟังการบรรยายภาคปกติ ภาคคำภาคทบทวนวันอาทิตย์ อย่างไร

โดยหลักผมจะเข้าฟังการบรรยายเป็นบางวันเท่านั้น ทั้งนี้ เนื่องจากหากเข้าฟังหมดทุกคาบ ผมจะไม่มีเวลาเพียงพอในการอ่านหนังสือครับ โดยเรียนแต่เฉพาะในภาคปกติเป็นหลัก ส่วนภาคทบทวนนั้น ผมจะเข้าฟังการบรรยายเกือบทุกครั้งครับ เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ที่จะใช้ในการสอบในภาคการศึกษานั้น ๆ ครับ

- เทคนิคการท่องตัวบทกฎหมาย
- โดยหลักในช่วงเวลาการอ่านคำบรรยาย ผมก็จะเปิดตัวบทกฎหมายอ่านประกอบในเรื่องนั้น ๆ ครับ ผมจึงไม่ได้นั่งท่องตัวบทกฎหมายแยกต่างหากในแต่ละวัน เว้นแต่ในช่วงเวลาใกล้สอบ ๒ อาทิตย์ ผมจะเริ่มหยิบตัวบทกฎหมายมานั่งท่อง โดยจะเน้นเฉพาะในมาตราที่มีแนวโน้มว่าจะออกข้อสอบ โดยจะพยายามอ่านจนจดจำข้อความซึ่งเป็นใจความสำคัญได้ ส่วนมาตราอื่น ๆ จะเป็นการอ่านผ่าน ๆ ตาครับ
- กลุ่มวิชาใดที่รู้สึกว่ายากและไม่ถนัด มีวิธีแก้ไขอย่างไร

น่าจะเป็นในส่วนของกฎหมายวิธีสบัญญัติครับ เนื่องจากผมอาจจะยังไม่รู้ขั้นตอนในทางปฏิบัติของศาล อัยการ หรือพนักงานสอบสวน ทำให้การเขียนตอบข้อสอบในหมวดนี้

ทำได้ค่อนข้างลำบากครับ บางทีถึงขั้นเขียนวกไปวนมา ผมจึงเลือกวิธีการเน้นอ่านคำพิพาทศาลฎีกาในส่วนนี้เป็นพิเศษ เพื่อจะได้ดูแลและจดจำวิธีการเขียนคำพิพาทของศาลฎีกาเพื่อนำมาใช้ในการตอบข้อสอบกฎหมายครับ

การเตรียมตัวก่อนสอบขึ้นเนติบัณฑิต

• การฝึกเขียนตอบข้อสอบ

ปกติผมมักจะฝึกเขียนตอบข้อสอบกฎหมายในมหาวิทยาลัยเป็นประจำอยู่แล้วในทุกภาคการศึกษาครับ ทำให้ผมไม่ค่อยลำบากมากในการเขียนตอบข้อสอบที่เนติฯ จึงไม่ค่อยได้ฝึกเขียนตอบข้อสอบที่เนติฯ ในช่วงแรก แต่จะเน้นอ่านข้อสอบเก่าย้อนหลังให้เยอะ ๆ มากกว่าครับเพื่อจดจำรูปแบบการตอบที่จะนำไปใช้ในการตอบข้อสอบ แต่เมื่อใกล้ช่วงสอบ ๑-๒ อาทิตย์ผมจะเริ่มฝึกเขียนตอบข้อสอบบ้างครับ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความพร้อมในการเขียนตอบข้อสอบครับ

• การใช้ถ้อยคำสำนวนในการเขียนคำตอบ

โดยหลักทั่วไปก็ต้องใช้ถ้อยคำสำนวนในตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญครับ แต่หากเป็นการอธิบายหลักกฎหมาย ผมมักจะพยายามอธิบายโดยการเขียนตอบข้อสอบเป็นภาษาของตัวเอง (ที่ค่อนข้างจะเป็นภาษาเขียนนะครับ ไม่ใช่ภาษาพูด) ส่วนหากผมไม่รู้จะขึ้นต้นเวลาเขียนตอบข้อสอบอย่างไร ก็มักจะเริ่มต้นด้วยคำว่า “การที่...” เสมอครับ สิ่งสำคัญสำหรับผมคือการเขียนสรุปปิดท้ายอีกครั้ง เพื่อเน้นย้ำให้ผู้ตรวจทราบถึงธงคำตอบที่เราได้ตอบตามคำถามที่เขาถามครับ

• การปฏิบัติตัวในห้องสอบ

โดยหลักผมจะรีบเข้าห้องสอบเมื่อกรรมการคุมสอบอนุญาตให้เข้าเลยครับ เพื่อไปทำสมาธิในห้องสอบก่อนเวลาสอบจริงเล็กน้อย เมื่อถึงเวลาทำข้อสอบก็จะอ่านข้อสอบทุกข้ออย่างละเอียด และใส่หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องรวมถึงขีดเส้นใต้เน้นข้อความที่สำคัญในคำถามที่จะเอามาใส่ในกระดาษคำตอบครับซึ่งใช้เวลาประมาณ ๓๐ นาที หลังจากนั้นก็จะเริ่มทำข้อสอบครับจากข้อที่ง่ายไปหายาก ข้อใดไม่มั่นใจก็จะใส่หลักกฎหมายที่ผมรู้ไว้ก่อนทั้งหมด และจึงค่อยปรับบทกฎหมายตามที่เราเห็นว่าควรจะเป็นเช่นนั้นครับ แล้วก็สรุปคำตอบทุกข้อครับ โดยในตอนท้ายผมมักจะกลับไปตรวจสอบจำนวนข้อสอบว่าผมทำครบทุกข้อหรือไม่ และตรวจสอบคำผิดตัวสะกด หรือความสะอาดของกระดาษคำตอบ เพราะปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อคะแนนสอบทั้งหมดครับ

เมื่อจบการศึกษาขึ้นเนติบัณฑิตแล้ว โดยส่วนตัวอยากประกอบอาชีพอะไร แล้ววางแผนอนาคตตัวเองไว้อย่างไรบ้าง

ความจริงแล้วผมชอบเวลาทำท่านอาจารย์บรรยายนะครับ ผมเลยอยากจะทำอาชีพเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย แต่ในอีกแง่หนึ่งผมก็อยากจะทำอาชีพผู้พิพากษาครับ สุดท้ายผมเลยตัดสินใจที่อยากจะทำอาชีพผู้พิพากษา เพราะจะได้สามารถสอนหนังสือได้ด้วยแบบที่ท่านอาจารย์ผู้บรรยายบางท่านครับ ส่วนเรื่องการวางแผนนั้น ก็จะต้องเริ่มอ่านหนังสือนับตั้งแต่วันนี้ โดยผมจะดูแนวทางจากคนที่ประสบความสำเร็จแล้วเขานำมาแชร์ประสบการณ์ไว้ในเฟซบุ๊ก แล้วก็ลองนำมาปรับใช้กับตัวเองในแบบของตัวเองให้เหมาะสมครับ

เมื่อรู้สึกเหน็ดเหนื่อยท้อใจมีวิธีให้กำลังใจตนเองอย่างไร

ส่วนใหญ่ผมเวลาเหนื่อยก็จะนอนพักครับ สัก ๑๕ - ๓๐ นาที แต่ถ้าหากเบื่อจากการอ่านหนังสือ ผมก็จะเล่นเกมส้อมพิวเตอร์ หรือดูการแข่งขันเกมส์คอมพิวเตอร์เป็นส่วนใหญ่ครับ และในช่วงเย็นหากมีเวลาผมก็มักจะออกกำลังกายโดยการไปวิ่ง ซึ่งเหมือนเป็นการรีเฟรชตัวเองใหม่ ให้มีความตื่นตัวในการอ่านหนังสือต่อไป อีกทั้งการออกกำลังกายจะช่วยให้เราไม่เจ็บป่วยง่ายครับ เพราะช่วยใกล้สบบสิ่งสำคัญข้อหนึ่งนอกจากความรู้สึกสุขภาพและความพร้อมของผู้เข้าสอบครับ

สุดท้ายนี้ บอกทราบถึงคติประจำใจ และอยากฝากอะไรถึงนักศึกษาสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภารุ่นต่อไป

คือผมเชื่อในเรื่องของความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จก็อยู่ที่นั่นนะครับ ก็อยากจะทำถึงนักศึกษาสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภารุ่นต่อไปว่า หากท่านใดที่เคยล้มเหลวในการสอบเนติฯ ผมก็อยากจะเป็นกำลังใจให้ท่านต่อไป ขอให้ท่านมีความพยายาม และตั้งใจจริง ผมเชื่อว่าสักวันหนึ่ง วันที่ท่านจะได้เป็นเนติบัณฑิตต้องมาถึงครับ ส่วนนักศึกษาใหม่ผมก็อยากจะทำฝากให้ท่านเก็บเกี่ยวความรู้ในขั้นนี้ให้เต็มที่ ทั้งจากการเข้าฟังการบรรยาย หรือการอ่านหนังสือคำบรรยายเองก็ตาม เพราะสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่มีประโยชน์สำหรับท่านอย่างยิ่งที่จะต้องประกอบวิชาชีพทางกฎหมายต่อไปในอนาคต และขอให้ท่านรีบตั้งใจศึกษา สอบผ่านเป็นเนติฯ ให้ได้ภายใน ๑ ปี ท่านจะได้ไม่เสียเวลาในการอ่านหนังสือหลายรอบด้วย เพื่อที่ท่านจะได้เตรียมตัวที่จะทำอย่างอื่นหรือสอบสนามอื่นต่อไป สุดท้ายนี้ก็ขออวยพรให้ทุกท่านประสบความสำเร็จในชีวิตเส้นทางสายกฎหมายครับ ขอขอบคุณครับ

ข้อสอบพร้อมรังกำตอบในการสอบคัดเลือก เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๕๘ วิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง วันอาทิตย์ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๔

คำถาม ๑๐ ข้อรวม ๑๐๐ คะแนนเวลาตอบ ๔ ชั่วโมง ๑๐ นาที (๑๔.๐๐ - ๑๘.๑๐ นาฬิกา)
ให้ยกเหตุผลประกอบคำตอบด้วย

ต่อจากฉบับที่แล้ว

ข้อ ๘ นายเอกเป็นโจทก์ฟ้องนายโทเป็นจำเลยต่อศาลแพ่งเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดโดยให้นายโทรับผิดชอบในฐานะเป็นนายจ้างของนายแดง ซึ่งนายแดงได้ขับรถแทรกเตอร์ของนายโทในทางการที่จ้างของนายโทบุกรุกเข้าไปขุดดินของนายเอกทางด้านทิศเหนือ เป็นเหตุทำให้นายเอกได้รับความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท โดยที่นายเอกไม่ได้ฟ้องนายแดงคนขับรถแทรกเตอร์ผู้กระทำละเมิด นายโทให้การต่อสู้คดีขอให้ยกฟ้องโจทก์ ต่อมาในวันนัดสืบพยานโจทก์นายเอกได้ทราบว่านายสาธิตเป็นเจ้าของรถแทรกเตอร์และเป็นนายจ้างของนายแดง นายเอกจึงได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นหมายเรียกนายสาธิตเข้ามาเป็นจำเลยร่วม โดยอ้างว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลแพ่งมีคำสั่งให้ยกคำร้องของนายเอกโจทก์ ต่อมานายเอกเป็นโจทก์ฟ้องนายสาธิตเป็นจำเลยต่อศาลแพ่งในอีกคดีหนึ่งเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดโดยให้นายสาธิตรับผิดชอบในฐานะเป็นนายจ้างของนายแดง ซึ่งนายแดงได้ขับรถแทรกเตอร์ของนายสาธิตในทางการที่จ้างของนายสาธิตบุกรุกเข้าไปขุดดินของนายเอกทางด้านทิศเหนือ เป็นเหตุทำให้นายเอกได้รับความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท โดยที่นายเอกไม่ได้ฟ้องนายแดงคนขับรถแทรกเตอร์ผู้กระทำละเมิด นายสาธิตให้การต่อสู้คดีขอให้ยกฟ้องโจทก์ ก่อนขึ้นฟ้องสถานประมาณ ๑ เดือนเศษ นายเอก โจทก์ได้ทราบว่านายแดงได้ขับรถแทรกเตอร์ของนายสาธิต จำเลย ในทางการที่จ้างของนายสาธิต จำเลย บุกรุกเข้าไปขุดดินในที่ดินของนายเอกทางด้านทิศใต้ด้วย เป็นเหตุทำให้นายเอกได้รับความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๗๐๐,๐๐๐ บาท นายเอกจึงยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมจำนวนทุนทรัพย์ตามฟ้องรวมเป็นเงินค่าเสียหายทั้งสิ้น ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท ศาลแพ่งมีคำสั่งอนุญาตให้นายเอกแก้ไขฟ้องต่อมานายสาธิตได้ถึงความตายในระหว่างการพิจารณาของศาลแพ่ง ศาลแพ่งได้มีคำสั่งอนุญาตให้นายจัตวาทายาทโดยชอบธรรมของนายสาธิต จำเลย เข้ามาเป็นคู่ความแทนนายสาธิตผู้มรณะตามคำขอของนายจัตวา ต่อมาศาลแพ่งได้พิพากษาให้นายจัตวาชำระเงินค่าเสียหายจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาทให้แก่โจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ แต่ทั้งนี้ให้นายจัตวาทายาทโดยธรรมของนายสาธิต จำเลยรับผิดชอบต่อโจทก์ไม่เกินกว่าทรัพย์สินมรดกที่ตกทอดแก่นายจัตวา

ให้วินิจฉัยว่า

(ก) คำสั่งของศาลแพ่งที่ให้ยกคำร้องของนายเอก โจทก์ ที่ขอให้ศาลหมายเรียกนายสาธิตเข้ามาเป็นจำเลยร่วมในคดีนี้ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

(ข) คำสั่งของศาลแพ่งที่อนุญาตให้นายเอก โจทก์ แก้ไขฟ้องขอด้วยกฎหมายหรือไม่

(ค) คำพิพากษาของศาลแพ่งที่ได้พิพากษาให้นายจัตวารับผิดชอบชำระเงินจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่นายเอก โจทก์ แต่ทั้งนี้ให้นาย

จัตวาทายาทโดยธรรมของนายสาธิต จำเลยรับผิดชอบต่อนายเอกไม่เกินกว่าทรัพย์สินมรดกที่ตกทอดแก่นายจัตวาชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

รังกำตอบข้อ ๘

(ก) นายเอกมิได้ฟ้องนายแดงผู้กระทำละเมิด แต่ได้ฟ้องนายโทในฐานะนายจ้างของนายแดงเป็นจำเลยในคดีนี้ครั้งแรกว่านายแดงไม่ได้เป็นลูกจ้างของนายโท แต่เป็นลูกจ้างของนายสาธิตจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลหมายเรียกนายสาธิตให้เข้ามาเป็นจำเลยร่วมในคดี นายโทจำเลยกับนายสาธิตไม่มีนิติสัมพันธ์ต่อกัน กรณีเป็นเรื่องที่โจทก์ฟ้องจำเลยผิดตัว ชอบที่โจทก์ยื่นฟ้องนายสาธิตเป็นคดีใหม่ โจทก์จะขอให้ศาลแพ่งหมายเรียกนายสาธิตเข้ามาเป็นจำเลยร่วมในคดีนี้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๗ (๓) หาได้ไม่ ดังนั้น คำสั่งของศาลแพ่งที่ให้ยกคำร้องของนายเอกโจทก์ที่ขอให้ศาลหมายเรียกนายสาธิตเข้ามาเป็นจำเลยร่วม ในคดีนี้จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

(ข) เดิมนายเอกเป็นโจทก์ฟ้องนายสาธิตเป็นจำเลยเรียกค่าเสียหายฐานละเมิด เนื่องจากนายแดงลูกจ้างของนายสาธิตได้ขับรถแทรกเตอร์ของนายสาธิตในทางการที่จ้างบุกรุกเข้าไปขุดดินของนายเอกทางด้านทิศเหนือ เป็นเหตุทำให้นายเอกได้รับความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท แต่การที่นายเอกมายื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมจำนวนทุนทรัพย์ตามฟ้องอันเนื่องมาจากนายแดงลูกจ้างของนายสาธิตได้ขับรถแทรกเตอร์ของนายสาธิตในทางการที่จ้างบุกรุกเข้าไปขุดดินของนายเอกทางด้านทิศใต้ด้วย เป็นเหตุทำให้นายเอกได้รับความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๗๐๐,๐๐๐ บาท จึงเป็นกรณีที่ตั้งทุนทรัพย์จำนวน ๗๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นมาใหม่ อันเป็นทุนทรัพย์นอกที่พิพาทและนอกคำฟ้องเดิมของนายเอก มิใช่เป็นการขอแก้ไขเพิ่มเติมจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทในฟ้องเดิมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๔ (๑) ดังนั้น คำสั่งของศาลแพ่งที่อนุญาตให้นายเอก โจทก์แก้ไขฟ้องจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(ค) คดีที่นายเอกเป็นโจทก์ฟ้องนายสาธิตเป็นจำเลย ต่อมานายสาธิตถึงแก่ความตายในระหว่างการพิจารณาศาลแพ่งจึงมีคำสั่งอนุญาตให้นายจัตวาทายาทโดยธรรมของนายสาธิตเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่จำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔๒ นายจัตวาผู้เข้ามาเป็นคู่ความแทนที่จำเลยซึ่งถึงแก่ความตายจึงไม่ใช่ตัวจำเลยเพียงแต่มีหน้าที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปแทนจำเลยเท่านั้น จะให้ต้องรับผิดชอบในหนี้ของจำเลยแทนจำเลยด้วยไม่ได้ แม้จำเลยจะถึงแก่ความตายแล้ว โดยในการบังคับคดีต้องบังคับเอาจากกองมรดกของจำเลยเท่านั้น คำพิพากษาของศาลแพ่งที่ได้พิพากษาให้นายจัตวาซึ่งเป็นคู่ความแทนที่ผู้มรณะรับผิดชอบชำระเงินจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่นายเอกโจทก์ แม้จะให้รับผิดชอบไม่เกินกว่าทรัพย์สินมรดกที่ตกทอดแก่นายจัตวา ก็ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

อ่านต่อฉบับหน้า

มุมมองข่าว

สวัสดีครับ

สมาชิกจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาและผู้อ่านทุกท่าน

สัตยา อรุณธรา*

ขณะนี้เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ เปิดรับสมัครนักศึกษากฎหมายและผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายของไทย สอบแข่งขันรับทุนพัชรกิติยาภาเพื่อการศึกษากฎหมาย (Bajrakitiyabha Fund for Legal Education) เพื่อไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ณ มหาวิทยาลัยคอร์เนล ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน ๑ ทุน **รับสมัครตั้งแต่วันที่จนถึงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐**

ดูรายละเอียดคุณสมบัติเพิ่มเติมได้ที่ www.thethaibar.or.th หรือสอบถามเพิ่มเติม : เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ๓๒/๒-๘ หมู่ ๑๖ ถนนกาญจนาภิเษก แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กทม. ๑๐๑๗๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๑ - ๗ ต่อ ๑๐๑, ๒๑๗

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา กำลังเปิดรับสมัครสอบภาค ๑ สมัยที่ ๗๐ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ รายละเอียดดังนี้ครับ

กำหนดการรับสมัคร

- รับสมัครสอบที่สำนักอบรมฯ ตั้งแต่วันที่ ๓ กรกฎาคม - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๐
- รับสมัครสอบทางไปรษณีย์ ตั้งแต่วันที่ ๓ กรกฎาคม - ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐
- รับสมัครสอบทาง Internet ตั้งแต่วันที่ ๓ กรกฎาคม - ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

สถานที่สอบ

๑. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๒. มหาวิทยาลัยสยาม

วันเวลาสอบ ๑๔.๐๐ น. - ๑๘.๐๐ น.

วันอาทิตย์ที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๐

สอบข้อเขียนกลุ่มวิชากฎหมายอาญา

วันอาทิตย์ที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐

สอบข้อเขียนกลุ่มวิชากฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมที่ แผนกสอบไล่ โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๓๕ หรือ ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๑ - ๗ ต่อ ๔๐๕

แผนหนังสือคำพิพากษาศาลฎีกาและวารสาร

แจ้งรายการหนังสือคำพิพากษาศาลฎีกาที่ตีพิมพ์ออกเผยแพร่ล่าสุดครับ

หนังสือคำพิพากษาศาลฎีกาปี ๒๕๕๒	ตอน ๑ - สารบัญ
หนังสือคำพิพากษาศาลฎีกาปี ๒๕๕๓	ตอน ๑ - สารบัญ
หนังสือคำพิพากษาศาลฎีกาปี ๒๕๕๔	ตอน ๑ - สารบัญ
หนังสือคำพิพากษาศาลฎีกาปี ๒๕๕๕	ตอน ๑ - สารบัญ
หนังสือคำพิพากษาศาลฎีกาปี ๒๕๕๖	ตอน ๑ - สารบัญ
หนังสือคำพิพากษาศาลฎีกาปี ๒๕๕๗	ตอน ๑ - สารบัญ
หนังสือคำพิพากษาศาลฎีกาปี ๒๕๕๘	ตอน ๑ - สารบัญ
หนังสือคำพิพากษาศาลฎีกาปี ๒๕๕๙	ตอน ๑ - ๙

สอบถามเพิ่มเติมได้ที่แผนกหนังสือคำพิพากษาศาลฎีกาและวารสาร โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๑ - ๗ ต่อ ๑๐๕ และ ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๑๒

* กรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิ, กรรมการเนติบัณฑิตยสภา, กรรมการอำนวยการอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา, อนุกรรมการวิชาการ, อนุกรรมการพิจารณามาตรฐานการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตฯ อาจารย์ผู้บรรยายวิชาวิธีพิจารณาความอาญา (ภาคคำ) สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา น.บ. (เกียรตินิยม) น.บ.ท., น.ม. นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขานิติศาสตร์ (มหาวิทยาลัยทักษิณ)

ข่าว เนติบัณฑิตยสภา

เนติบัณฑิตยสภาร่วมเป็นเจ้าภาพในการบำเพ็ญกุศลถวายพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

นายวีระพล ตั้งสุวรรณ นายกเนติบัณฑิตยสภา เป็นประธานในการร่วมเป็นเจ้าภาพบำเพ็ญกุศลถวายพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท พระบรมมหาราชวัง ในวันที่อังคารที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณและถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระองค์ท่าน โดยมีศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวง ไกรฤกษ์ เกษมสันต์ เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา นางเมทินี ชโลธร รองเลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์ เลขาธิการสำนักอบรมศึกษากฎหมายฯ นายสมพงษ์ สิงห์สมบัติ บุญ กรรมการเนติบัณฑิตยสภา และพนักงานเนติบัณฑิตยสภา ร่วมในพิธีฯ ด้วย

พิธีไหว้ครูและมอบทุนสงเคราะห์การศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐

นายวีระพล ตั้งสุวรรณ นายกเนติบัณฑิตยสภา เป็นประธานในพิธีไหว้ครูและมอบทุนสงเคราะห์การศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐ ของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ณ ห้องบรรยายรพีพัฒนศักดิ์ ชั้น ๔ อาคารเนติบัณฑิตยสภา เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐

มอบทุนสงเคราะห์การศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐

นายวีระพล ตั้งสุวรรณ นายกเนติบัณฑิตยสภา ประธานในพิธีมอบทุนสงเคราะห์การศึกษาแก่นักศึกษานักศึกษานักศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภามอบทุนสงเคราะห์การศึกษาแก่นักศึกษาของสำนักอบรมศึกษากฎหมายฯ ณ ห้องบรรยายรพีพัฒนศักดิ์ ชั้น ๔ อาคารเนติบัณฑิตยสภา เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐

บันทึกเทปคำปราศรัยนายกเนติบัณฑิตยสภา เนื่องในวันรพี

นายวีระพล ตั้งสุวรรณ ประธานศาลฎีกา ในฐานะนายกเนติบัณฑิตยสภา บันทึกเทปกล่าวคำปราศรัยเนื่องในวันรพีประจำปี ๒๕๖๐ เพื่อรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณของ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ โดยมีเจ้าหน้าที่จากสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยมาทำการบันทึกเทปฯ ให้ในวันพุธที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องนายกเนติบัณฑิตยสภา ชั้น ๒ อาคารเนติบัณฑิตยสภา

บรรณาธิการแฉะ

เนื่องในโอกาสสมทวมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงเจริญพระชนมายุ ๘๕ พรรษา ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ กองบรรณาธิการจุฬาสารชาวเนติบัณฑิตยสภา ขอน้อมเกล้าขอน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล ขอพระองค์ทรงพระเกษมสำราญ ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน เป็นมิ่งขวัญปกนิกรตลอดกาลนานเทอญ

และในโอกาสที่ “วันรพี” วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๐ ได้เวียนมาบรรจบอีกวาระหนึ่ง เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อร่วมน้อมรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณของ “พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์” ดังนี้ พิธีวางพวงมาลาถวายสักการะพระอนุสาวรีย์ฯ ณ อาคารสถานศึกษา และพิธีมอบเนติบัณฑิตยสภา ในวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๐ และจัดแสดงนิทรรศการพระประวัติฯ กิจกรรมออกฐานจำหน่ายหนังสือกฎหมายราคาพิเศษ ณ บริเวณชั้น ๑ อาคารเนติบัณฑิตยสภา ถนนกาญจนาภิเษก เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ ๑ - ๗ สิงหาคม ๒๕๖๐ จึงขอเชิญชวนสมาชิกจุฬาสารชาวเนติบัณฑิตยสภา นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว

จุฬาสารชาวเนติบัณฑิตยสภาฉบับพิเศษเนื่องในวันรพี ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ คำปราศรัยเนื่องในวันรพี โดย นายวิระพล ตั้งสุวรรณ นายกเนติบัณฑิตยสภา, บทความ เนื่องจากปก เสนอเรื่อง “พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์” โดย ศิริอร เทศะบำรุง มณีสินธุ์, บทความ ปัญหาจากข้อหรือกฎหมายที่น่าสนใจ เสนอเรื่อง “ข้อหรือเกี่ยวกับการโอนสิทธิในสัญญาให้เอกชนลงทุนก่อสร้าง และบริหารโรงเผาขยะมูลฝอยชุมชน” โดย นาดลีนี ยูติธรรมดำรง กล่าวถึง เทศบาล น. ขอรื้อหรือกรณีการให้ความยินยอมตามสัญญาโอนสิทธิจะมีผลบังคับหรือผูกพันเทศบาลฯ ตามกฎหมายเป็นประการใด และหากเทศบาลฯ ไม่ให้ความยินยอม จักทำได้หรือไม่ และเทศบาลฯ ควรปฏิบัติเช่นใด, บทความ คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ เสนอเรื่อง “ตัวการกระทำซ้ำเรา” โดย ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง กล่าวถึง การกระทำความผิดอาญาอาจกระทำคนเดียวหรือร่วมกันกระทำหลายคน คือการเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน, บทความ เจาะฎีกาเด่น เสนอเรื่อง “คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๑๖๑/๒๕๕๙” โดย รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์, มนต์ชัย ชนิทรลีลา และ ถักษ์พงษ์ จันทรเช โปรตติดตาม, บทความ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย เสนอเรื่อง “Impact of Brexit on Private International Law of Thailand” โดย ศุภกร ชมศิริ โปรตติดตาม, บทความ เรื่อง “โฉมใหม่ของศาลรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐” โดย ดร.ธนภุต วรรณชชากุล กล่าวถึง บทบัญญัติที่เกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งมีหลาย ๆ เรื่องที่มีความแตกต่างจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อย่างมีนัยสำคัญ และอำนาจหน้าที่และบทบาทของศาลรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ก็ได้ขยายขอบเขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญให้กว้างขวางมากขึ้นกว่าเดิมในหลาย ๆ เรื่อง, บทความ ภาษณ์ “นายกฤษดา จันทรมาจรัส นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เนติบัณฑิตที่สอบไล่ได้ลำดับที่ ๑ สมัยที่ ๖๙ ปีการศึกษา ๒๕๕๙” โดย วาสนา เกตุแห่ง, ข้อสอบพร้อมคำตอบในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๕๘ วิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เสนอข้อ ๘ ปิดท้ายด้วย “มุขข้าว” โดย สัตยา อรุณธำรี

พบกันใหม่เดือนกันยายน

ศิริอร เทศะบำรุง มณีสินธุ์

ติดตามอ่านจุฬาสารชาวเนติบัณฑิตยสภาฉบับย้อนหลังได้ที่เว็บไซต์เนติบัณฑิตยสภา

<http://www.thethaibar.or.th>

เอกสารเผยแพร่ความรู้ แจกฟรี ห้ามจำหน่าย

(สงวนสิทธิ์ใช้ในกิจการของส่วนงานประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภาเท่านั้น)

จัดทำโดย **คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา** จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

เนติบัณฑิตยสภา เลขที่ ๓๒-๒ หมู่ที่ ๑๖ ถนนกาญจนาภิเษก แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๓๐

พิมพ์ที่ : **บริษัท กรุงเทพ พับลิชชิ่ง จำกัด**

๔๓/๑๓๒ ถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐